

รายงานการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้
ศาสตร์พระราชabenพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
วิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

กมลฉัตร กล่อมอิม

กลุ่มหมวดมาตรฐานวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2564

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้
ศาสตร์พระราชabenพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
วิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

The Development of Competency-Based Learning Management by Applying
the King Rama IX's Philosophy of the Fundamentals of Local Identity to
Enhance Competency of Student Teacher's Learning Management

กมลฉัตร กล่อมอิม กลุ่มหมวดมาตรฐานวิชาชีพครู
คณะครุศาสตร์

ทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณรายได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประเภททุนบูรณาการตามศาสตร์พระราชา
ประจำปีงบประมาณ 2564

(ก)

ชื่องานวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับ
นักศึกษาวิชาชีพครู

The Development of Competency-Based Learning
Management by Applying the King Rama IX's
Philosophy of the Fundamentals of Local Identity to
Enhance Competency of Student Teacher's
Learning Management

ผู้วิจัย

กมลฉัตร กล่อมอิม

ผู้ร่วมวิจัย/ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ธรรม์ณชาติ วันแต่ง

สาขาวิชา

หลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปีเสร็จวิจัย 2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 3) ศึกษาผลกระทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นงานวิจัยและพัฒนากลุ่มเป้าหมาย นักศึกษาวิชาชีพครู
ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์ปีการศึกษา 2563 จำนวน 200 คน
ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้สถิติทดสอบแบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test)

ผลการศึกษาพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้พบว่าการ
วิเคราะห์หลักสูตร การวิเคราะห์ผู้เรียน และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม
ระดับมาก 2) ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มี 5 องค์ประกอบ คือ
(1.1) หลักการ (1.2) วัตถุประสงค์ (1.3) สารการเรียนรู้ (1.4) กิจกรรมการเรียนรู้ (1.5) การวัด
และประเมินผลการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ระบิตจากข้าง
ใน ขั้นที่ 2 มีส่วนร่วม ขั้นที่ 3 องค์รวม และขั้นที่ 4 สะท้อนองค์ความรู้ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ พบว่า (3.1) นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3.2) นักศึกษาวิชาชีพอครมีสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ (3.3) นักศึกษาวิชาชีพอครมีสมรรถนะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

คำสำคัญ: การพัฒนา; รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ; ประยุกต์ใช้; ศาสตร์พระราชา; สมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้, พื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่น

Research Title : The Development of Competency-Based Learning Management by Applying the King Rama IX's Philosophy of the Fundamentals of Local Identity to Enhance Competency of Student Teacher's Learning Management

Researcher : Assist.Professor Dr. KamolChart Klomim

Department : Faculty Education, Phetchabun Rajabhat University.

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study basic information on development of learning management model; 2) develop and evaluate the quality of the model; and 3) analyze the results of the implemented model. Purposively selected, the samples were 200 third-year students from Phetchabun Rajabhat University's Faculty Education. The research took place during the 2nd semester of the academic year 2020. The One Sample t-test was applied for statistical analysis.

According to the findings, 1) the basic information on development of learning management model reported a high level of appropriateness of the analysis of curriculum, student, and lesson plan; 2) the development of the instructional model consisted of 5 components including: 2.1) Principle; 2.2) Objective; 2.3) Learning content; 2.4) Learning activity; and 2.5) Assessment and evaluation; the procedure of the implemented model consisted of 4 steps: 1) Blast from the inside; 2) Participate; 3) Holistic; and 4) Reflect of knowledge; 3.1) the results revealed the statistically higher level of the student teacher's knowledge and understanding of the instructional model ($p < 0.1$) after being given treatment; 3.2) the student teacher's competency of learning activities design was statistically higher than the predefined criteria of 80% ($p < 0.1$); and 3.3) the student teacher's competency of lesson plan writing was statistically higher than the predefined criteria of 80% ($p < 0.1$).

Keywords: Development; Competency-based Learning Management; Application; the King Rama IX's Philosophy; Competency of Learning Management; Fundamentals of Local Identity

(ค)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำต่างๆจากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ที่สละเวลาให้คำแนะนำคำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความกรุณา ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

กมลฉัตร กล่อมอิม

10 สิงหาคม 2564

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(ข)
กิตติกรรมประกาศ.....	(ค)
สารบัญตาราง.....	(จ)
บทที่ 1	บทนำ..... 1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 4
	1.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย..... 5
	1.4 วิธีดำเนินการวิจัย..... 6
	1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 9
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 11
	2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและการจัดการเรียนรู้..... 11
	2.2 องค์ประกอบของรูปแบบ..... 13
	2.3 ประเภทของรูปแบบ..... 14
	2.4 ความหมายของรูปแบบและการจัดการเรียนรู้..... 14
	2.5 หลักการจัดการเรียนรู้..... 16
	2.6 กระบวนการและแนวทางการจัดการเรียนรู้..... 17
	2.7 การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ..... 19
	2.8 หลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ..... 19
	2.9 ตัวอย่างการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ..... 24
	2.10 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว..... 30
	2.11 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน..... 30
	2.12 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ..... 31
	2.13 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มครูและอาจารย์..... 31
บทที่ 3	วิธีการดำเนินงานวิจัย..... 60

สารบัญ (ต่อ)

3.1	ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ ศาสตร์พระราชาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครู.....	61
3.2	ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ ศาสตร์พระราชาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับ.....	61
3.3	ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูล.....	61
3.4	ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการใช้ในการศึกษา.....	61
3.5	ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล.....	62
3.6	ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4.1	ผลการศึกษาค้นคว้าเตรียมความพร้อมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา วิชาชีพครู.....	64
4.2	ผลการศึกษาค้นคว้าดำเนินกิจกรรมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา วิชาชีพครู.....	64
4.3	ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์.....	65
4.4	นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผลปรากฏตาม ตาราง 1.....	66
4.5	นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาบน พื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครู ผลปรากฏตามตาราง 2.....	66
4.6	นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาบน พื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครู ผลปรากฏตามตาราง 3.....	67
บทที่ 5	บทสรุป.....	69
5.1	สรุปและอภิปรายผล.....	69
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....		73
ภาคผนวก		76

ภาคผนวก ก (ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้).....	77
ภาคผนวก ข (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ).....	89
ประวัติผู้วิจัย.....	90

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-พ.ศ.2580) ได้ระบุไว้ว่า ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีเก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักชาติ ศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติมีหลักคิดที่ถูกต้อง สอดคล้องกับ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018) ที่มุ่งพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและ ภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” โดยมีเป้าหมายให้คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตนั้น

นอกจากนี้ (Office of the National Economic and Social Development Council ,2018)ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศมีความประสงค์ให้เกิดคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ไว้ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านนักเรียน (Learner Person) เพื่อสร้างงานและ คุณภาพ ชีวิตที่ดี หมายถึงเป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ ด้านต่าง ๆ มีสุนทรีย์ะ รัก และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของ ความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิต ที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์ นวัตกรรม (Innovative Co-creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

หมายถึง เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาด ดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยี หรือสังคม เพิ่มโอกาส และมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม 3)พลเมือง ที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อสันติสุข หมายถึง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาของประเทศไทย ยังคงประสบปัญหาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและทักษะชีวิต ให้เป็นไปตามเป้าหมายและเป็นรูปธรรม ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต้องมีแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่ต่อเนื่องโดยมีเป้าหมายคือการยกระดับคุณภาพของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นฐานสมรรถนะเป็นหลัก สถานศึกษาต้องจัดรูปแบบและระบบการเรียนรู้ให้มีคุณภาพให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการยกระดับการศึกษาโดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มในบูรณาการอัตลักษณ์พื้นถิ่นในการจัดการเรียนรู้ให้สามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่นำไปสู่สร้างทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเสริมสร้างทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนโดยเฉพาะระดับประถมศึกษาที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างความเป็นเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบในการจัดการเรียนรู้และการบริหารในสถานศึกษาไปสู่นโยบายการศึกษาในระดับพื้นที่เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

นอกจากนี้วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่างๆ ตลอดจน อุปกรณ์เครื่องใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเครื่องมือและผลผลิตต่างๆที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม ทักษะการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ เป็นต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้จะสามารถเสริมสร้างความ เป็นเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม ซึ่งสามารถใช้การคิดเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีการคิดให้รอบคอบก่อนการกระทำบนฐานข้อมูลที่เพียงพอที่จะ

นำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำเป็นทักษะในการทำงานกลุ่ม ทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพมีส่วนร่วมทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยการสนับสนุน ช่วยเหลือ ขจัดปัญหา แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกันและปฏิบัติตามบทบาทเพื่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความเป็นผู้นำและใช้ภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถแก้ปัญหาและนำกลุ่มให้ไปสู่เป้าหมายซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในอนาคตที่จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านอื่นๆตามแนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน Office of the Education Council (2019) (Lomakun, 2017; Paison, 2015) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ 5 ปี ที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สอดคล้องกับ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018) ได้ระบุในหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ โดยยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อให้ เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและ การบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิต ที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นซึ่งจังหวัดเพชรบูรณ์มีความหลากหลายด้านอัตลักษณ์พื้นถิ่น เช่น มะขามหวาน ไก่ย่างวิเชียร ขนมหินหล่มเก่า จักรสาน การทอผ้า อโวคาโด ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวลิ้มผิว เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ภูมิปัญญาสำคัญเพื่อการอนุรักษ์และต่อยอดผลิตภัณท์โดยนำผลผลิตไปแปรรูป สร้างโอกาส สร้างอาชีพ สร้างรายได้หมุนเวียนในพื้นที่ตนเอง

นอกจากนี้ จากคำแถลงนโยบายการจัดการศึกษา (Office of the Basic Education Commission, 2021) ได้ระบุ หลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick win) ของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ 2564 ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวเป็นการประยุกต์ใช้ปัจจัยที่อยู่ในภายใน เช่น ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆให้เกิดผลการปฏิบัติงานและประยุกต์ใช้สถานการณ์จริงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นโดยการนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนาต่อยอด

ผลิตภัณฑ์สร้างอาชีพ สร้างรายได้และมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลักและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการในขณะเดียวกันผู้วิจัยได้เป็นผู้สอนรายวิชา วิทยาการจัดการเรียนรู้ EDCI102 ซึ่งเป็นรายวิชาชีพครูโดยมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและตามความต้องการของผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาต่อไป

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูจะเป็นอีกหนึ่งรูปแบบและระบบการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อคนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตซึ่งต้องอาศัยวิธีการที่เป็นกลไกสำคัญให้เกิดรูปแบบและระบบการเรียนรู้ที่เห็นผลเป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปสู่การยกระดับการศึกษาไทยให้สามารถเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างแท้จริง สามารถเป็นต้นแบบที่สามารถยกระดับให้เกิดนวัตกรรมที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

1.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานพพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

แนวคิด ทฤษฎี

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบแผนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆโดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆที่สามารถช่วยให้สภาพการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ตามแนวของ Joyce & Weil (2004) แบบหรือแผนของการจัดการเรียนรู้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆที่จะใช้ในการจัดกระทำเพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้

กมลฉัตร กล่อมอ้อม (2562) การจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานพเป็นแบบแผนของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักการทรงงาน 23 ข้อ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551: 6-35) และใช้แนวคิดของ Joyce and Weil (2000 : 135-139) ประกอบด้วย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ ของรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์ ระหว่าง ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ที่สนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอันจะก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ดีและมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เกิดคุณค่าต่อการจัดการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานพในสถานศึกษาจะสามารถดำเนินการได้ หากผู้สอนและผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชามาจัดการเรียนรู้

สมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะ มาบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ
กมลฉัตร กล่อมอ้อม (2562 : 21-22)

กรอบแนวคิดการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานพพื้นฐาน อัตลักษณ์พื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

หลักการ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ ศาสตร์พระราชานพพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มี ดังนี้

- 1.มุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้
- 2.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานพ เพื่อทำให้ผู้เรียนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบ

จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

- 1.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของ นักศึกษา
- 2.ความสามารถในการคิดออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา
- 3.ความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 : ระเบิดจากข้างใน

ขั้นที่ 2 : มีส่วนร่วม

ขั้นที่ 3 : องค์กรร่วม

ขั้นที่ 4 : สะท้อนองค์ความรู้

การวัดและประเมินผล

- 1.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 2.ความสามารถในการคิดออกแบบการเรียนรู้
- 3.ความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้ คือ

ขั้นตอน 1 การศึกษาด้านเนื้อหา เอกสาร แนวคิดทฤษฎี ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ครอบอธิบาย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนามเพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด

2) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินสมรรถนะ และแบบทดสอบ ซึ่งมีวิธีการ ดังนี้

1) การสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งมีวิธีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย 1) ศึกษาแนวคิด เกี่ยวกับสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ (1) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 เรื่อง กลยุทธ์การสอน (2) คณะกรรมการคุรุสภา (2556) เรื่อง สารความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูและ (3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) เรื่อง หลักการทรงงาน จำนวน 23 ข้อ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ

ความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องในด้านเนื้อหา 3) นำแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขปรับปรุง และจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์แบบสนทนารูปแบบ

2) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เป็นลักษณะแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา เพื่อประเมินองค์ประกอบของคู่มือการใช้และแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นลักษณะแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบบประเมินทั้ง 2 แบบ มีวิธีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

(2.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

(2.2) นำแบบประเมินทั้ง 2 แบบ ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ทำการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

(2.3) นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.7654 วิเคราะห์ผลและการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขและ

(2.4) จัดพิมพ์รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นรูปเล่มสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้จริง ภาควิชาศึกษากับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

(3.1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้

(3.2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบสมรรถนะวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้

(3.3) สร้างแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา

(3.4) นำแบบทดสอบไปตรวจสอบหาคุณภาพขั้นต้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเป็นปรนัย (Objectivity) ของข้อคำถาม

(3.5) นำผลการตรวจให้คะแนนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดมา คำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

(3.6) นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและ ค่าอำนาจจำแนกที่มีการกำหนดเกณฑ์ระหว่าง 0.20 - 0.80 ซึ่งได้ค่าความยากง่าย (P) 0.25 - 0.89 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20 - 0.60 ได้ข้อสอบ จำนวน 30 ข้อ

4) แบบประเมินสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีการสร้างเครื่องมือ และหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

(4.1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อกำหนดประเด็นการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การวิเคราะห์ภาระงาน การกำหนดกิจกรรมและสื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลผู้เรียน

(4.2) สร้างเกณฑ์แบบประเมินสมรรถนะวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งมีการให้คะแนน โดยเกณฑ์การประเมินในแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะเป็นการให้คะแนนในแต่ละข้อแบ่งเป็น 3 ระดับ และ

(4.3) นำแบบประเมินสมรรถนะวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

5) แบบประเมินสมรรถนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือ และหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

(5.1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

(5.2) กำหนดประเด็นสมรรถนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

(5.3) นำแบบประเมินสมรรถนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล คือ ดำเนินการทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์จำนวน 200 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติที่ใช้ในการกำหนด ดังนี้

(1) นักศึกษาวิชาชีพครูคณะครุศาสตร์เรียนหลักสูตร 4 ปี และ

(2) ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ แบบแผนการทดลองใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลเฉพาะหลังการทดลอง (The Single Group, Posttest-only Design)

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย คือ

(1) เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที่ แบบสองกลุ่มสัมพันธ์ (Dependent Samples t-test)

(2) เปรียบเทียบสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test) และ 3) เปรียบเทียบสมรรถนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test)

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา หมายถึง เป็นแบบแผนของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงาน 23 ข้อ และใช้แนวคิดของจอยส์และเวลล์ ประกอบด้วย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ จะมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างทฤษฎี หลักการ แนวคิด ที่สนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอันจะก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ดีและมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเกิดคุณค่าต่อการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในสถานศึกษา

สมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เป็นกระบวนการวางแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ มาบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 1 ระเบิดจากข้างใน (Blast from the inside) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนถูกกระตุ้นให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ ทบทวนองค์ความรู้เดิมโดยผู้เรียนตั้งคำถามเพื่อระบุถึงข้อสงสัยใคร่รู้ ทำทนายผู้เรียนเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่

ขั้นตอนที่ 2 มีส่วนร่วม (Participate) เป็นขั้นตอนร่วมกันวางแผนดำเนินงานบนฐานข้อมูลสารสนเทศที่สืบค้นหรือเสาะแสวงหามาได้ แบ่งกลุ่มปฏิบัติการในการดำเนินกิจกรรม เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียน ร่วมแสดงความคิดเห็นและเคารพในข้อคิดเห็นที่แตกต่าง สร้างทางเลือกในการทำงานและประเมินทางเลือกเพื่อดูความเป็นไปได้ และพิจารณาโอกาสสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 3 องค์กรวม (Holistic) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนบูรณาการศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานบนฐานข้อมูลสารสนเทศที่สืบค้นหรือที่จะเสาะแสวงหาโดยประยุกต์ใช้สื่อ

เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการเรียนรู้แล้วรวบรวม สรุป ประมวลความรู้โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย อาทิ การสืบค้น สอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต ทดสอบ

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนองค์ความรู้ (knowledge of Reflection) เป็นขั้นตอนประเมินผลงานหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม ปรับปรุงพัฒนางานให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยการ ระบุจุดแข็งและปรับจุดอ่อน ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว การสะท้อนองค์ความรู้เป็นการทบทวนสิ่งที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละคน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชaben
พื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพ
ครูโดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและการจัดการเรียนรู้

2.1.1 ความหมายของการพัฒนารูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ พบว่า การพัฒนารูปแบบนั้น อาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็นสองตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความตรง (Validity) ของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนจะมีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการ พัฒนารูปแบบนั้น ๆ

ทิตินา แคมมณี (2551) กล่าวว่า ความหมายของคำว่า “การพัฒนารูปแบบ” มีความหมาย อยู่ 2 นัย คือ

- 1) การทำของเดิมที่มีอยู่ให้มีขีดความสามารถสูงขึ้นหรือดีขึ้น
- 2) การทำขึ้นหรือสร้างขึ้นใหม่ตามความต้องการใหม่ การพัฒนาใดๆ จะต้องดำเนินการอย่าง เป็นระบบแบบแผน กล่าวคือ มีการศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎี เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการ กำหนดองค์ประกอบต่างๆ ที่พัฒนาขึ้น ต้องได้รับการตรวจสอบพิสูจน์ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพ สามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนาได้ ดังนี้

2.1) กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนา หรือการสร้างระบบ ให้ชัดเจน

2.2) ศึกษาหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการนำมาพัฒนา เพื่อกำหนดองค์ประกอบและแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบได้รอบคอบขึ้น ซึ่งจะทำให้มีความมั่นคง

2.3) ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้ค้นพบองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ระบบมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาใน

การจัด องค์ประกอบ และจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหลาย การนำข้อมูลจากความเป็นจริงมาใช้ในการ สร้างระบบจะช่วยขจัดหรือป้องกันปัญหาอันทำให้ระบบนั้นขาดประสิทธิภาพ

2.4) กำหนดองค์ประกอบของระบบ เป็นการนำแนวคิดสำคัญของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดหลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เห็นว่าสำคัญและจาเป็นที่จะทำ ให้ ระบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งกำหนดทิศทาง ลำดับความสำคัญ รายละเอียด และ องค์ประกอบ ได้แก่ การพิจารณาว่ามีอะไรบ้างที่สามารถช่วยให้เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมาย บรรลุผลสำเร็จ

2.5) จัดกลุ่มองค์ประกอบ ได้แก่ การนำองค์ประกอบที่กำหนดไว้มาจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อ ความสะดวกในการคิดและการดำเนินการขั้นต่อไป

2.6) การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ยุ่งยากและต้องใช้ความคิด รอบคอบมาก ผู้สร้างระบบต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและเป็นผลขึ้นต่อกันใน ลักษณะใด สิ่งใดควรมาก่อนหลัง สิ่งใดสามารถเดินคู่ขนานไปได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่อาจใช้เวลาในการ พิจารณามาก

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2548) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งในการศึกษามี รายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

1) การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการบริหารคุณภาพ ทั้ง องค์การ

2) สร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ

3) การพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยใช้เทคนิคเดลฟายจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 รอบ

4) การวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การเพื่อ ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

5) สรุปและนำรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การและจัดทำเป็นรายงาน

การพัฒนารูปแบบไม่มีข้อกำหนดตายตัวที่แน่นอนว่าต้องการทำอะไรบ้าง แต่ รูปแบบ โดยทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้นจะเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้ เกี่ยวกับ เรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงหาสมมุติฐาน และหลักการของรูปแบบที่จะ พัฒนา

แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้นและนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบและ ประเมินผล หาคุณภาพของรูปแบบ โดยสรุปแล้วการพัฒนาแบบมีกระบวนการเป็น 2 ขั้นตอน ใหญ่ คือ การสร้างรูปแบบและการหาคุณภาพของรูปแบบ

ดังนั้นการพัฒนาแบบคือ การศึกษาแนวคิดทฤษฎีนำเอาข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์ เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดโครงสร้างและข้อเสนอ ของ รูปแบบอย่างชัดเจนเพื่อนำไปสู่ผลสรุป อธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังและสามารถนำไปสู่ แนวคิดใหม่ ๆ มีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำไปใช้งานและมีการประเมินผลหลังจาก การนำรูปแบบไปใช้งาน

2.2 องค์ประกอบของรูปแบบ

นักการศึกษาได้อธิบายถึงองค์ประกอบของรูปแบบได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ (ทิตินา แซม มณี, 2551)

1. รูปแบบสามารถนำไปสู่การทนายผลที่ตามมา สามารถทดสอบ / สังเกตได้
2. มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้น / ปรากฏกลไกเชิงสาเหตุที่กา ลัง ศึกษาและอธิบายเรื่องที่กำลังศึกษา
3. รูปแบบช่วยจินตนาการสร้างความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา / ช่วย สืบเสาะความรู้

4. รูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวแต่ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของ ผู้ที่ สนใจศึกษา เช่น

กุลธิดา เหมเพชร (2553) ได้กล่าวว่ารูปแบบ มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการได้แก่

1. หลักการ ของรูปแบบการเรียนการสอน
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
3. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล

ประวิทย์ ประมาน (2554) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้พลศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ คือ

1. หลักการ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. เนื้อหา
4. ขั้นตอนการเรียนการสอน
5. การประเมินผลการเรียนรู้

ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบมีความสัมพันธ์เป็นแบบเชิงโครงสร้าง เป็นสิ่งที่ช่วยอธิบายและสร้างความคิดรวบยอดในสิ่งที่กำลังศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการจัดการเรียนการสอน และ 5) การวัดและประเมินผล

2.3 ประเภทของรูปแบบ

คีวเวส (Keeves, 1988) แบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 5 แบบ ได้แก่

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นความคิดที่แสดงออกใน ลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป
2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) เป็นความคิดที่แสดงออกผ่านทางภาษา โดยการพูดและเขียน
3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematic Model) เป็นความคิดที่แสดงออกผ่าน ทางรูปคณิตศาสตร์
4. รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) เป็นความคิดที่แสดงออกผ่านทาง แผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น
5. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆของสภาพการณ์/ปัญหา

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ประเภทของรูปแบบการเรียนรู้พลศึกษาตามอุดมการณ์โอลิมปิก น่าจะเป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) และรูปแบบ เชิงภาษา (Semantic Model)

2.4 ความหมายของรูปแบบและการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

จอยส์และวีล (Joyce & Weil, 1996) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนที่บรรยายให้เห็นถึงสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่เป็นแนวทางในการออกแบบ การเรียนการสอนที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

กู๊ด (Good, 2005) ได้รวบรวมความหมายของรูปแบบเอาไว้ 4 ความหมาย คือ

- 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ
- 2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น
- 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการ หรือ แนวคิด
- 4) เป็นชุดของปัจจัยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อกันและกันซึ่งรวมตัวกันเป็นตัว ประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมา เป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือ บรรยายเป็นภาษาก็ได้

ทิสนา แชมมณี (2551) ยังได้กล่าวว่า รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคาตอบความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยสร้างมาจากความคิด ประสพการณ์ การใช้อุปมาอุปไมยหรือจากทฤษฎีหลักการต่าง ๆ และแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเช่นเป็น คาอธิบายแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ ทิสนา แชมมณี (2553) ยังกล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบแผนการดำเนินการ สอนที่ได้รับการจัดอย่างเป็นระบบสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีหลักการเรียนรู้หรือการสอนที่รูปแบบนั้นยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม จุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ

คัมภีร์ สุดแท้ (2553) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้าง หรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็น ถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

สุธนะ ดิงศภทิพย์ (2554) กล่าวว่า รูปแบบ หรือ โมเดล หมายถึงแบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงโครงสร้างหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจจะไร้ง่ายขึ้น

สรุปได้ว่า รูปแบบเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสืบสอบหาคาตอบความรู้ความเข้าใจ ได้รับการพัฒนาให้มีความชัดเจน อาจเป็นคาอธิบายแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินงาน

2.5 หลักการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กำหนดไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการ นำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและ เยาวชน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะ สำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ยึด ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและ พัฒนาการทางสมอง เน้นให้ ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

วิทยา พัฒนเมธาดา (2560) กล่าวว่า หลักในการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ ผู้สอนจำเป็นต้อง มี ความรู้ความสามารถหลายอย่าง ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สูงสุด ซึ่ง สิ่งแรกที่ผู้สอนต้องทำ คือ การวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร มีความสามารถที่ จะเรียนรู้ได้ อย่างไร มากน้อยเพียงใด ปกติสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มสติปัญญาค่อนข้างอ่อนหรือเรียนรู้ช้า กลุ่มนี้เรียนรู้ได้ ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือ หรือ สอนจากครูอย่างค่อยเป็นค่อยไปจึงจะเรียนรู้สำเร็จเป้าหมาย การเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือตนเอง ได้โดยไม่ ต้องเป็นภาระแก่ผู้อื่นในการดำรงชีวิต
2. กลุ่มสติปัญญปานกลาง กลุ่มนี้มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ต้องได้ รับคำ ชี้แนะ รูปแบบ วิธีการ จากครูผู้สอนภายใต้การให้กำลังใจ การเรียนรู้จึงจะประสบผลสำเร็จ เรียนรู้ เพื่อประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและเอื้อแก่ผู้อื่นรอบข้าง
3. กลุ่มสติปัญญาสูง กลุ่มนี้เป็นความหวังของสังคมและประเทศชาติในการช่วยให้เกิด ความ เจริญก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพในอนาคต มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ต้องการ ความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ จินตนาการ ฉะนั้นจึงต้องการ โอกาสและ การให้ความสะดวกในการเรียนรู้อย่างหลากหลายรูปแบบ มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ทำให้ เกิดประโยชน์ กับตนเองแล้วยังเพื่อผู้อื่นประเทศชาติตลอดจนถึงแวดลอม

หลักการวางแผนและเตรียมจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้ กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามกับกลุ่มผู้เรียนใด ผู้สอนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีสมอง จิตวิทยาแนะแนวและการให้ คาปรึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย ทำให้การจัดการเรียน การสอนในยุคปัจจุบันต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยนักการศึกษาได้มีการนำเสนอหลักการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 จึงสามารถสรุปประเด็นสำคัญของลักษณะการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

- 1) มนุษย์มีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ผู้สอนจึงต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย หากผู้สอนนำรูปแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งไปใช้กับผู้เรียนทุกคนตลอดเวลา อาจทำให้ผู้เรียนบางคนเกิดอาการตายด้านทางสติปัญญา
- 2) ผู้เรียนควรเป็นผู้กำหนดองค์ความรู้ของตนเอง ไม่ใช่ นำความรู้ไปใส่และให้ผู้เรียนดำเนินรอยตามผู้สอน
- 3) โลกยุคใหม่ต้องการผู้เรียนซึ่งมีวินัย มีพฤติกรรมที่รู้จักยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนให้ เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นแบบเผด็จการ แบบให้อิสระ หรือแบบประชาธิปไตย
- 4) เนื่องจากข้อมูลข่าวสารในโลกจะทวีเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ทุก ๆ 10 ปี โรงเรียนจึง ต้องใช้วิธีสอนที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในรูปแบบต่างๆกัน
- 5) ให้ใช้กฎเหล็กของการศึกษาที่ว่า “ระบบที่เข้มงวดจะผลิตคนที่เข้มงวด” และ “ระบบที่ยืดหยุ่นจะผลิตคนที่รู้จักคิดยืดหยุ่น”
- 6) สังคม หรือชุมชนที่มั่งคั่ง ร่ำรวยด้วยข้อมูลข่าวสาร ทำให้การเรียนรู้สามารถ เกิดขึ้นได้ในหลายๆ สถานที่

2.6 กระบวนการและแนวทางการจัดการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547) ดำเนินการจัดทำโครงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำรูปแบบการเรียนรู้ของครูต้นแบบมาวิจัยและ

พัฒนา เพื่อให้ ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความชัดเจนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาโดย ได้คัดเลือกรูปแบบ การเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 9 ดังกล่าว ข้างต้นประกอบด้วย

- 1) การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
- 2) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการพหุปัญญา ของโฮเวิร์ด การ์เนอร์
- 3) การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการปฏิบัติ
- 4) การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 5) การเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
- 6) การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้
- 7) การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
- 8) การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา
- 9) การจัดการเรียนรู้แบบพัฒนากระบวนการคิดด้วยการใช้คำถาม หมวกความคิด 6 ใบ

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 9 แนวทางซึ่งมีความสอดคล้องต่อการ จัดการศึกษา ที่ต้องยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และ ถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา จาก ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งหมดนี้ มิใช่เป็น แนวทางที่ตายตัว ผู้สอนสามารถปรับประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของตน ขึ้นตอน การจัดการเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเพียงตัวอย่างให้ผู้สอนพิจารณาเพื่อพัฒนา ตามความถนัดและความสนใจ แต่ละแนวทางการจัดการเรียนรู้สามารถผสมผสานให้สอดคล้อง กับบริบทของ สาระการเรียนรู้ หรือสถานการณ์ในชั้นเรียนได้ ที่สำคัญแหล่งการเรียนรู้ต้องเชื่อถือ ได้ มีความ ทันสมัยสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน มีความ หลากหลายสะดวก ต่อการนำไปใช้

กระบวนการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิด เขียน และปฏิบัติ ควรเป็นกิจกรรมที่ เน้นให้ผู้เรียนแสดงออกทางร่างกายหลาย ๆ ส่วนและได้เห็นทักษะต่างๆ ของผู้เรียน กิจกรรมต้องมีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน ต้องมีความละเอียด ชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และ สาระการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ต้องหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน เพราะ ผู้เรียนจะต้อง อาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมาย

ของกระบวนการ เรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา กระบวนการ เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทําจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนา ลักษณะนิสัย

2.7 การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เป็นการจัดการ การเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือ ความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็น องค์กรวม ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้ เพื่อให้สามารถใช้ในการได้จริงใน สถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น

2.8 หลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ “เน้นการปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะ ที่ต้องการ ในระดับที่ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติงานได้จริง เป็นการเรียนการสอน ที่มีการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใด งานหนึ่ง เพื่อนำไปใช้จนเกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะช่วยลด เนื้อหาจำนวนมากที่ไม่จำเป็น เพื่อให้ผู้เรียน มีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็น ในระดับ ที่ลึกซึ้งมากขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝน การใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วย ให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญ ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ไปได้เร็ว - ช้า ตามความถนัดและความสามารถของตน ดังนั้นครูต้อง มีความชัดเจนว่าต้องการพัฒนาสมรรถนะอะไรให้แก่ ผู้เรียน คลี่สมรรถนะนั้น ๆ ให้เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรมและวิเคราะห์ว่าผู้เรียน จำเป็นต้องรู้อะไร (ความรู้) ต้องมีเจตคติ และคุณลักษณะอย่างไร และต้อง มีทักษะอะไรบ้างที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่ต้องการ จากนั้น จึงจัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว โดยมีการส่งเสริมให้ผู้เรียน นำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติจริง ในสถานการณ์ต่างๆ ในการทำงาน และในชีวิตประจำวัน จนกระทั่งเกิดเป็น สมรรถนะในระดับที่ต้องการ

2.9 แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนสามารถทำได้ หลายทาง ในที่นี้ขอเสนอแนะ 6 แนวทาง ซึ่งครูสามารถเลือกใช้ตามความพร้อม และความถนัดของตน รวมทั้งความเหมาะสมกับบริบท ดังนี้

แนวทางที่ 1 : ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทเรียน โดยระบุ เป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เสริมลงไป ในแผนการจัดการเรียนรู้ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงแผนการสอนเดิม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะให้เข้มข้น และเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ไปพร้อมกับการเรียนเนื้อหา และทักษะตามปกติ ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. เลือกและระบุสมรรถนะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้
2. คัดกิจกรรมที่เสริมสร้างสมรรถนะ บูรณาการในกิจกรรมเดิม
3. ปรับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมสมรรถนะ
4. ระบุวิธีวัดและประเมินสมรรถนะเพิ่มเติม

แนวทางที่ 2 : ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ

พัฒนาการจัดการเรียนรู้เดิมของครูผู้สอนเน้น แนวทางที่ 2 : ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะสมรรถนะที่มากขึ้นจากงานเดิม ออกแบบงานหรือสถานการณ์ถึงขั้น การฝึกฝน การนำความรู้ ทักษะ และเจตคติไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในเรื่องที่เรียนรู้นั้น มากยิ่งขึ้น ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนเดิม ว่าผู้เรียนสามารถ นำความรู้ ทักษะและเจตคติไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร
2. เลือกสถานการณ์ที่คิดว่าผู้เรียนจะได้ฝึกและออกแบบกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติในสถานการณ์นั้น ๆ
3. ปรับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมสมรรถนะ

4. ระบุวิธีวัดและประเมินสมรรถนะเพิ่มเติม

แนวทางที่ 3 : ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ ต่าง ๆ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกัน และเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้น อย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน

1. เลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
2. ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ที่เลือกไว้ให้เข้าใจทั้งหลักการ วิธีการ จุดอ่อนและจุดแข็ง
3. พิจารณาระบวนการ/กิจกรรมตามรูปแบบการเรียนรู้ที่กำหนด และเลือกสมรรถนะที่สามารถมาบูรณาการร่วมได้
4. ปรับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมสมรรถนะ
5. เพิ่มเติมวิธีการวัดและประเมินสมรรถนะที่บูรณาการ

แนวทางที่ 4 : สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด

เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะที่ต้องการ พัฒนาเป็นตัวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนด ไปพร้อม ๆ กันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการ ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน
2. พิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่เลือก
3. ออกแบบแผนการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างสมรรถนะ ให้ผู้เรียน และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
4. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะ โดยเน้นการสอนเชิงรุก
5. วางแผนการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น

แนวทางที่ 5 : บุรณาการผสานหลายสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะหลัก หลายสมรรถนะเป็นตัวตั้งและวิเคราะห์ตัวชี้วัด ที่เกี่ยวข้อง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมโดยเห็นความสัมพันธ์ระหว่าง วิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทบทวนสมรรถนะหลัก พิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ในแต่ละวิชา/กลุ่มสาระ และตัวชี้วัดที่สอนในหลักสูตร
2. กำหนดหัวเรื่องจากปัญหา แนวคิด หรือเนื้อหาสาระสำคัญในหลักสูตร ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และได้มีประสบการณ์ตรง
3. วิเคราะห์ว่า หัวข้อ/หัวเรื่อนั้นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระในกลุ่ม สาระใดมากที่สุดและกำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระทักษะ เจตคติ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระที่สัมพันธ์กับหัวข้อ/หัวเรื่อง ที่เลือกมาสอน
4. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรม ที่ให้นักเรียนทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
5. นำข้อมูล ข้อสังเกตจากการสอนมาประเมินปรับแผนการสอน หรือการพัฒนาสมรรถนะให้ได้มากขึ้น

แนวทางที่ 6 : สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

เป็นการสอดแทรกสมรรถนะที่ส่งเสริมในการทำกิจวัตรประจำวัน ต่าง ๆ ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น เป็นการใช้กิจกรรม ในชีวิตประจำวันที่ทำอยู่แล้วใช้เป็นสถานการณ์ในการฝึกฝนสมรรถนะ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการอย่างเป็นธรรมชาติ และยังช่วย ปลุกฝังให้สมรรถนะมีความมั่นคงถาวรจากการปฏิบัติเป็นประจำด้วย ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. สำรวจกิจกรรมในชีวิตนักเรียน และจัดทำรายละเอียดของกิจกรรมที่ทำในกิจวัตรต่างๆ และออกแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมปกติ

2. ทบทวนกิจวัตรประจำวันของนักเรียนและวิเคราะห์ความสอดคล้อง กับเนื้อหาสาระ ความรู้ ทักษะที่กำหนดเป็นตัวชี้วัดของกลุ่มสาระ ต่าง ๆ

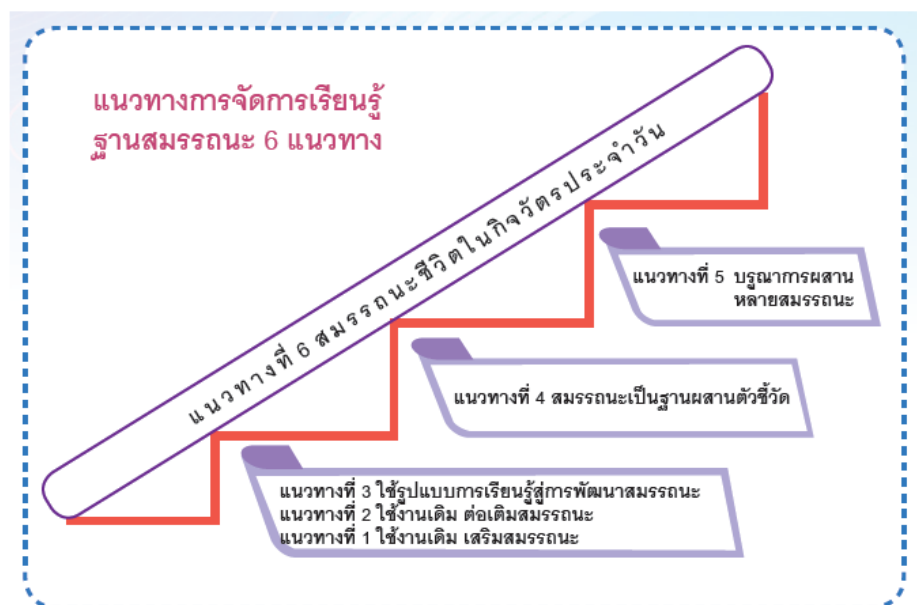
3. กำหนดแนวทางการปลูกฝังสมรรถนะที่สอดคล้องกับกิจวัตร ประจำวัน โดยสร้างความ เชื่อมโยง กับเนื้อหาการเรียนรู้ ที่สัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจ และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

4. กำหนดแนวทางการปลูกฝังสมรรถนะ คิดคำถามให้สอดคล้อง กับแนวคิด เนื้อหา และ ตั้งคำถามที่โต้แย้งได้เพื่อให้นักเรียน ได้ฝึกคิด

5. จัดทำเกณฑ์ระดับคุณภาพเพื่อใช้ในการประเมินสมรรถนะ ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

6. สอน ประเมินผล ช่อมเสริมสมรรถนะผู้เรียน ปรับแผนระหว่างสอน และหลังสอน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ทั้ง 6 แนวทาง มีความสัมพันธ์ กันดัง แสดงในแผนภาพที่ 1

ตัวอย่างที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นการใช้แนวทางที่ 2 คือ เป็นการต่อยอด จากงานเดิมหรือแผนการสอนเดิม ซึ่งครูได้ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักโภชนาการ อาหาร 5 หมู่ และวิธีการปรุงอาหารด้วยไฟที่มีคุณค่าทางอาหารสูง โดยครูได้สอน วิธีเจียวไข่ให้เด็ก ๆ ดูและลองทำตามเพื่อต่อยอดความรู้ และทักษะของเด็ก ให้ไปสู่สมรรถนะ ซึ่งเป็นความสามารถที่สูงขึ้น ครูสามารถเพิ่มจุดประสงค์ การเรียนรู้สมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมแล้วจัดกิจกรรม ต่อยอด เพื่อให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการฝึกและพัฒนาสมรรถนะได้ ดังนี้

2.9 ตัวอย่างการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

สาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง โภชนาการและการปรุงอาหาร(ไข่เจียว) เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (เพิ่มเติมจากแผนการสอนเดิม)

1. นักเรียนสามารถคิดสูตรไข่เจียวและทำไข่เจียวสูตรของตนเองได้ รวมทั้ง อธิบายสูตรและวิธีทำไข่เจียวของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้
2. นักเรียนสามารถนำไข่เจียวมาประกอบอาหารจานเดียวให้มีสารอาหาร ครบทั้ง 5 หมู่ สำหรับแขกที่มาเยี่ยม
3. นักเรียนร่วมกันทำอาหารด้วยไข่เจียวจำหน่ายเพื่อหาเงินช่วยน้อง ที่อยู่ในภาวะยากลำบากได้ด้วยความรู้ ความเข้าใจ สมรรถนะที่ต้องการพัฒนา
1. รู้จักและเลือกใช้เครื่องมือ และแหล่งสื่อสารสนเทศเพื่อการสืบค้น แสวงหาความรู้ และเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ
2. พูดสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน บอกความรู้สึกนึกคิด ของตน เล่าเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้ มีมารยาทในการพูดโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะและผู้รับฟัง
3. รู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่น
4. ทำงานด้วยความเอาใจใส่ มีความเพียร อดทน พยายามทำงานให้ดี ที่สุดตามความสามารถ
5. คิดริเริ่มสิ่งใหม่และอธิบายความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจ

6. สร้างผลงานที่แตกต่างจากผู้อื่น มีการทบทวนกระบวนการทำงาน และมีความภูมิใจในผลงาน

7. ร่วมทำงานกลุ่มกับเพื่อน ให้ความร่วมมือในการทำงาน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะ ประโยชน์ วัตถุประสงค์ วิธีการทำไข่เจียว

2. การทำอาหารจานเดียว

3. ขั้นตอนการทำงาน

4. การจัดการในการทำงาน

5. การทำงานร่วมกับคนอื่น

6. ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

กระบวนการเรียนการสอน ในส่วนกระบวนการเรียนการสอนที่ออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะ มี 4 ขั้นตอน ลักษณะของกิจกรรมที่ออกแบบแต่ละขั้นตอน และกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นตอนที่1จัดการเรียนรู้ให้รู้จริง ทำได้จริง : ขั้นตอนนี้เป็นขั้นทำให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง ซึ่งเกิดได้จากการเรียนรู้ผ่าน กิจกรรมต่างๆ หลากหลาย ได้ปฏิบัติจริง ด้วยความสนใจจนมีความรู้ที่ชัดเจน ได้ฝึกฝน สิ่งนั้นจนชำนาญ และมีความรู้สึกรับรู้ ผูกพัน ภูมิใจ และเห็นความหมายในสิ่งนั้น

กิจกรรมครู/ผู้ปกครองให้ข้อมูล หรือ ให้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ ประโยชน์ วัตถุประสงค์ วิธีการทำไข่เจียว โดยอาจให้ดูรูป และอธิบายจนกระทั่งนักเรียนสามารถบอกได้ว่าการทำไข่เจียวมีขั้นตอนอะไรบ้าง

หมายเหตุขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่ครูสอนแล้วตามแผนการสอนเดิม

ขั้นตอนที่ 2 การจัดสถานการณ์ให้ได้ใช้สิ่งที่รู้สิ่งที่ทำได้อย่างตั้งใจ เห็นคุณค่าและประโยชน์: ขั้นตอนนี้เป็นการออกแบบกิจกรรมที่จะทำให้ ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะไปใช้ ซึ่งอาจเป็นสถานการณ์ที่ไม่ซับซ้อนมาก แต่เป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่เกิดขึ้น กิจกรรม ครู/ผู้ปกครองให้ข้อมูลหรือให้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประโยชน์ วัตถุดิบ วิธีการทำไข่เจียว และให้นักเรียนฝึกทำไข่เจียว สูตรต่าง ๆ ซิม และปรับสูตรจนเป็นสูตรที่ตนพอใจและนำเสนอสูตรไข่เจียวของตนเอง ให้เพื่อนฟัง

ขั้นตอนที่3 จัดสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ซับซ้อนและนำไปใช้ได้ในชีวิต : ขั้นตอนนี้เป็นการออกแบบสถานการณ์ให้ผู้เรียนฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ นำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะไปใช้ร่วมกันในสถานการณ์ที่ยาก ซับซ้อน และเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ซึ่งขั้นนี้จะอาจตรวจสอบว่าผู้เรียนมีสมรรถนะ ในระดับใด และเติมเต็มพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในระดับที่สูงขึ้น

กิจกรรม ครู/ผู้ปกครองให้นักเรียนนำไข่เจียว มาประกอบอาหารอย่างอื่น ให้เป็นอาหารจานเดียว ที่มีสารอาหารครบ 5 หมู่ เพื่อเป็นอาหารสำหรับแขก ที่มาเยี่ยม โดยให้ลองทำ ฝึกฝนจนมั่นใจ และให้นักเรียน ได้มีโอกาสสอบถามแขกเกี่ยวกับรสชาติของอาหาร และคำแนะนำเพื่อการปรับปรุง ในโอกาสต่อไป

ขั้นตอนที่4 การจัดสถานการณ์/งานใหญ่ ซับซ้อน ที่เชื่อมโยง กับความรู้สาระเรื่องราวและสมรรถนะอื่น: ขั้นตอนนี้เป็นการออกแบบ สถานการณ์ให้ผู้เรียนเพื่อพัฒนาสมรรถนะโดยเชื่อมโยงกับสมรรถนะอื่น ซึ่งเป็น สิ่งที่ยาก ซับซ้อนมากขึ้น ขั้นนี้ ผู้เรียนแต่ละคนอาจจะพบกับสถานการณ์ ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับความสนใจ ความถนัด และระดับสมรรถนะก็ได้ กิจกรรมครู/ผู้ปกครอง ให้นักเรียนรวมกลุ่มกับเพื่อนช่วยกันทำอาหาร ที่ปรุงด้วยไข่ ประกอบกับอาหารอย่างอื่น จำหน่ายเพื่อหาเงินไปช่วยน้องๆ ที่อยู่ในภาวะยากลำบาก และนำเงินไปบริจาค พร้อมทั้งให้นักเรียนสะท้อน ความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นทั้งในช่วงทำงานร่วมกันเพื่อหาเงินไปบริจาค และช่วงที่นำเงินไปบริจาคช่วยเหลือน้อง ๆ กิจกรรมข้างต้น ครู/ผู้ปกครองสามารถนำมาใช้ในการพัฒนานักเรียนได้ ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเต็มตัว ทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม จิตใจและอารมณ์ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และยังมีโอกาส นำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เรียนรู้นั้นไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งมี ความยากมากขึ้น เข้มข้นมากขึ้น และมี

ความหมายมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิด สมรรถนะหลายสมรรถนะมากขึ้น และสมรรถนะต่าง ๆ เกิดอย่างมั่นคงมากขึ้นด้วย

จะเห็นได้ว่า การสอนตามแผนเดิม (ที่มักทำกันโดยทั่วไป) มักจะจบอยู่ที่ การให้ความรู้ และการฝึกทักษะ (เพียงเล็กน้อย) ทำให้นักเรียนยังไม่เกิดสมรรถนะ ในการปฏิบัติงาน การเพิ่มขึ้นตอนี่ 2 - 4 จะช่วยพัฒนาสมรรถนะที่ต้องการได้

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้อง กับหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยให้มีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

การประเมินผลรวบยอดจะมุ่งวัดสมรรถนะที่เป็นองค์รวม ของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไม่ใช่ใช้เวลามากกับการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก

วัดจากพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติที่แสดงออกถึงความสามารถ ในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีใช้อิงกลุ่ม และมี หลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ที่ตรวจสอบได้

ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียน ได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance assessment) การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) การประเมินตนเอง (Student Self-assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง มากขึ้น เช่น เตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์ จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถประเมินได้ หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

ประเมินผู้เรียนไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้อง ได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

การรายงานผลโดยการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอ ประมาท ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และ ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ประการพร้อมๆ กัน ได้แก่ ความพอ ประมาท ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กล่าว คือ กิจกรรมใดๆ ที่ขาดคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งไป จะไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นความพอเพียง ซึ่งคุณลักษณะทั้ง 3 ประการ ประกอบด้วย

ประการที่ 1 ความพอประมาณ (Moderation)

หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับ ฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และเป็นการบริหารทรัพยากร ให้เกิดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณา จากสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย จะพบว่า ความพอ ประมาณนั้น นับเป็นแนวปฏิบัติที่มีมายาวนานแล้ว สังเกต ได้จากการดำเนินชีวิตของคนไทย **“พออยู่ พอกิน” “พึ่งตนเอง” “ประหยัด เรียบง่าย และได้ประโยชน์ สูงสุด”**

ประการที่ 2 ความมีเหตุผล (Reasonableness)

หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง และการดำเนินการอย่างพอเพียงนั้นต้องเป็นไปอย่างมี เหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงามโดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ถ้วนถี่ **“รู้จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค”** และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ **“รู้เขา รู้เรา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ ใช้”** ทั้งนี้ ความมีเหตุผล

ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายที่สะท้อนถึงความเข้าใจผลที่อาจเกิดขึ้นจาก การกระทำ ณ สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยความ มีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสั่งสม ความรู้และ ประสบการณ์มาอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาข้อมูลอย่าง เป็นระบบและรู้วิธีประมวล บััจจยที่ซับซ้อนมาประยุกต์ ใช้ในการตัดสินใจ เพื่อให้ความคิดและการกระทำอยู่ ในกรอบที่ ถูกต้องตามหลักเหตุผล ดังนั้น ความมีเหตุผล ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการ ตัดสินใจ และการปฏิบัติบนพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์

ประการที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-Immunity)

หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรมจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สามารถบริหารความเสี่ยง ปรับตัว และรับมือได้อย่าง ทันทีทันใด โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว ทั้งนี้ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอาจเกิดขึ้นเอง ตาม ธรรมชาติหรือเกิดจากความไม่ประมาท ซึ่งต้องดำเนิน ไปพร้อมๆ กับความมีเหตุผลและความ พอประมาณ หลีกเลี่ยงความต้องการที่เกินพอดีของแต่ละบุคคล เป็นการ สร้างวินัยในตัวเองให้ เกิดขึ้นในระดับบุคคล เพื่อปกป้อง ตัวเองจากกระแสบริโภคนิยม หรือความเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น จากกระแสโลกาภิวัตน์ต่างๆ เป็นกลไกการรองรับ ผลกระทบจากสถานการณ์ต่างๆ โดยดำเนินการ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน เริ่มจากการ “แก้ไขปัญหาคู่จุดเล็ก” หรือ คิด Macro ทำMicro

โดยมีเงื่อนไขการตัดสินใจประกอบกิจกรรมทาง เศรษฐกิจให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้อง อาศัยทั้งเงื่อนไข ความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ความรู้ (Set of Knowledge)

ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำ ความรู้เหล่านั้นมา พิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเพื่อการวางแผน และ ความระมัดระวังในการ นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทาง ปฏิบัติทุกขั้นตอน โดยนำหลักวิชาและความรู้เทคโนโลยี ที่ เหมาะสมมาใช้ ทั้งในขั้นการวางแผนและปฏิบัติอย่าง รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง กล่าวคือ นำ วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาศึกษาอย่างรอบด้าน และมีความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมา พิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อ ประกอบการวางแผน ตลอดจนมีความระมัดระวังในขั้น ของการ ปฏิบัติ

เงื่อนไขที่ 2 คุณธรรม (Ethical Qualification)

ประกอบด้วยการเสริมสร้างให้จิตใจมีความตระหนัก ในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ และมี คุณธรรมในการดำเนิน ชีวิต โดยเน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญา และ ความรอบคอบ การ

ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความพอเพียงนั้น ต้องเสริมสร้างให้คนในชาติมีพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม ประกอบด้วย มีความตระหนักในความซื่อสัตย์ สุจริต จริตใจ ทั้งนี้ การที่บุคคล ครอบครัว องค์กร และชุมชน จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ต้องนำระบบ คุณธรรมและความซื่อสัตย์ สุจริตมาประพจน์ปฏิบัติก่อน โดยเริ่มจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาอบรม ในโรงเรียน การสั่งสอนศีลธรรมจากศาสนา รวมทั้ง การฝึกจิต ข่มใจตนเอง ในขณะเดียวกัน ต้องมีการ “ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร” คือ มีความอดทน ความ รอบคอบ และความเพียร ตลอดจน ใช้สติปัญญาในการ ดำเนินชีวิต

2.10 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มได้จากระดับเล็กที่สุดคือบุคคลและครอบครัว โดย การเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเอง มีเหตุมีผล ใช้ชีวิตอย่างสมดุล บนทางสายกลาง สร้างโอกาสในการเรียนรู้ประสบการณ์ และทักษะต่างๆ เพื่อสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ยกระดับตนเองด้านคุณธรรม พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมาย การดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งเป็นพื้นฐาน สำคัญในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม และอยู่ร่วมกับ ระบบนิเวศอย่างเกื้อกูล รู้จักแบ่งปัน มีสติยังคิดพิจารณา อย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจหรือกระทำการใดๆ จนกระทั่งเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิต โดย สามารถคิดและกระทำบนพื้นฐานของควมมีเหตุผล พอเหมาะ พอประมาณกับสถานภาพ บทบาท และหน้าที่ ของแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์ แล้วเพียรฝึกปฏิบัติ เช่นนี้จนสามารถทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนเอง และเป็น ที่พึ่งของผู้อื่นได้

2.11 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน

ชุมชนพอเพียง ประกอบด้วย บุคคลและครอบครัว ที่ดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล รู้จักแบ่งปัน พึ่งพาตนเอง มี ความรู้และคุณธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต และ ต่างมีความปรารถนาจะสร้างความร่วมมือเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม อาทิ การรวมกลุ่มทำกิจกรรมสอดคล้องเหมาะสม กับสถานภาพ ภูมิสังคมของแต่ละชุมชน ใช้ทรัพยากร ต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนอย่างเกื้อกูล ผ่านการร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลหลายสถานภาพ ในสิ่งที่จะสร้างประโยชน์สุขและร่วมสร้างความ เข้มแข็งให้กับชุมชน นำไปสู่การพัฒนาแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างมีเหตุผลโดยอาศัยสติ ปัญญา ความสามารถ ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริตขยันหมั่นเพียร และมี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สามัคคี ช่วยเหลือแบ่งปันกัน ระหว่างสมาชิกชุมชน จนนำไปสู่ การพัฒนาของชุมชนที่สมดุล มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง กระทั่งสามารถขยายไปสู่เครือข่ายระหว่าง ชุมชนต่างๆ ในวงกว้างต่อไป

2.12 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ

แผนการบริหารจัดการประเทศ ส่งเสริมให้บุคคล/ ชุมชนต่างๆ มีวิถีปฏิบัติ มีความร่วมมือ และการพัฒนา ในสาขาต่างๆ ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและดำเนินการตาม แผนดังกล่าวอย่างรอบคอบ เป็นขั้นตอน เริ่มจากการวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียง โดยส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถ อยู่อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้ด้วยการมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างเท่าทันต่อการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ และมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน หมั่นเพียร เอื้อเฟื้อแบ่งปัน และใช้สติปัญญาในการ ตัดสินใจและดำเนินชีวิตพร้อมทั้ง ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มคนต่างๆ จากหลากหลายภูมิสังคม หลากหลายอาชีพ หลากหลายความคิด ประสบการณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและรู้ความเป็นจริงระหว่างกันของ คนใน ประเทศ จนนำไปสู่ความสามัคคี และจิตสำนึก ที่จะร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้ เจริญก้าวหน้า ไปอย่างสอดคล้องสมดุลกับสถานการณ์ความเป็นจริงของ คนในประเทศอย่างเป็น ขั้นตอนเป็นลำดับๆ ต่อไป

2.13 การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มครูและอาจารย์

ครูและอาจารย์จะต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ นักเรียนและนักศึกษา ในการดำเนินชีวิต อย่างพอเพียง ให้ได้ก่อน จึงจะสามารถถ่ายทอด ปลูกฝัง อบรม และ ทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ นักเรียนและนักศึกษา ให้เข้าใจ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและสามารถนำไปประยุกต์ ใช้ได้ ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน ผ่านการบูรณาการ ในสาระเรียนรู้วิชาต่างๆ ตลอดจนสอดแทรกใน กิจกรรม พัฒนาผู้เรียนต่างๆ การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ต้องเริ่มจากการ ตระหนักถึงความ จำเป็นของการอยู่ร่วมกันของคน ในสังคมและอยู่ร่วมกับระบบนิเวศได้อย่างสมดุลและเข้าใจหลัก เศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ จนเห็นว่าเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติที่จะเสริมสร้างให้สังคมเกิด สันติสุขมีความเจริญก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืน และคนใน สังคมมีความสามัคคี ประองดองกัน แล้วฝึกปฏิบัติตนให้ มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีสติยั้งคิด ใช้ ปัญญาพิจารณาอย่าง รอบคอบ ในการดำเนินชีวิตและ ปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของความมีเหตุผล พอประมาณ กับ ศักยภาพและสถานการณ์ของแต่ละบุคคล ในแต่ละ สถานการณ์และหมั่นเสริมสร้างความรู้ในด้าน ต่างๆ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะได้มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

เนื่องจากความรู้ และความมีเหตุผลมีความสำคัญยิ่ง ครูและอาจารย์จึงมีบทบาทสำคัญ ยิ่งในเรื่องนี้ แต่อย่าลืม ว่าต้องเป็นความรู้ที่รอบคอบ ระมัดระวัง และเหมาะสม กับแต่ละภูมิสังคม ด้วย

เรียนรู้หลักทรงงาน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2551 : 45-74) ได้กล่าวไว้ว่า หลักทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) รวบรวมไว้มีความหลากหลายถึง 23 หลักการซึ่งปวงชนชาวไทยสามารถน้อมนำไปปฏิบัติในวาระและโอกาสต่างๆตามความเหมาะสมซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง จะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร แผนที่สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วตรงตามความต้องการของประชาชน

ระเบิดจากข้างใน

พระองค์ทรงมุ่งเน้น เรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า“ต้องระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนามีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว

แก้ปัญหาที่จุดเล็ก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปี่ยมไปด้วยพระอัจฉริยภาพในการแก้ไขปัญหา ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็กๆ(Micro) คือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักจะมองข้าม ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“...ถ้าปวดหัวก็คิดอะไรไม่ออก เป็นอย่างนั้นต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน...มันไม่ได้เป็นการแก้อาการจริงแต่ต้องแก้ปวดหัวก่อน เพื่อที่จะให้อยู่ในสภาพที่คิดได้...แบบ (Macro)นี้ เขาจะทำแบบร้อยทั้งหมื่น ฉันไม่เห็นด้วย...อย่างบ้านคนอยู่เราบอกบ้านนี้มันผุตรงนั้น ผุตรงนี้ ไม่คุ้มที่จะไปซ่อม...เอาตกลงร้อยบ้านนี้ระเบิดเลย เราจะไปอยู่ที่ไหน ไม่มีที่อยู่...วิธีทำต้องค่อยๆ ทำ จะไประเบิดหมดไม่ได้...”

ทำตามลำดับขั้น

ในการทรงงาน พระองค์จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นของประชาชนที่สุดก่อน ได้แก่ สาธารณสุข เมื่อมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแล้วก็จะสามารถทำประโยชน์ด้านอื่นๆ ต่อไปได้ จากนั้นจะเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ อาทิ ถนนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภค ที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่าย เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด ดังพระบรมราโชวาทเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความตอนหนึ่งว่า "...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน ใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่ประการเดียวโดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชน โดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในเวลานี้การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพ และตั้งตัวให้มีพอกิน พอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงได้ต่อไปโดยแน่นอน ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์..."

ภูมิสังคม

การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเรา จะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไปช่วยโดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...”

องค์รวม

ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม (Holistic) หรือมองอย่างครบวงจร ในการที่จะพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้น จะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง ดังเช่น กรณีของ**“ทฤษฎีใหม่”** ที่พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพแนวทางหนึ่งที่พระองค์ทรงมองอย่างองค์รวม ตั้งแต่การถือครองที่ดินโดยเฉลี่ยของประชาชนคนไทย ประมาณ 10-15 ไร่ การบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบอาชีพ เมื่อมีน้ำในการทำเกษตรแล้วจะส่งผลให้**ผลผลิตดีขึ้น**และหากมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรจะต้องรู้จักวิธีการจัดการและการตลาด รวมถึงการรวมกลุ่มรวมพลังชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อพร้อมที่จะออกสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกได้อย่างครบวงจรนั้นคือทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 1, 2 และ 3

ไม่ติดตำรา

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลม และรวมชอมกับสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน คือ **“ไม่ติดตำรา”** ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

ประหยัดเรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด

ในเรื่องของความประหยัดนี้ ประชาชนชาวไทยทราบกันดีว่าเรื่องส่วนพระองค์ก็ทรงประหยัดมากดังที่เราเคยเห็นว่า หลอดยาสีพระทนต์นั้นทรงใช้อย่างคุ้มค่าอย่างไร หรือฉลองพระองค์แต่ละองค์ทรงใช้อยู่เป็นเวลานานดังที่นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เคยเล่าว่า “...กองงานในพระองค์โดยท่านผู้หญิงบุตร วีระ ไวทยะ บอกว่าปีหนึ่งพระองค์เบิกดินสอ 12 แท่ง เดือนละแท่ง ใช้จนกระทั่งกุด ใครอย่าไปทิ้งของท่านนะ จะกริ้วเลย ประหยัดทุกอย่าง เป็นต้นแบบทุกอย่าง ทุกอย่างนี้มีค่าสำหรับพระองค์หมด ทุกบาททุกสตางค์จะใช้อย่างระมัดระวัง จะสั่งให้เราปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ...”

ขณะเดียวกันการพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้หลักในการแก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เองหาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นๆ มาแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า“...ให้ปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูก โดยปล่อยให้ขึ้นเองตาม

ธรรมชาติ จะได้ประหยัดงบประมาณ...”

ทำให้ง่าย

ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้การคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำรินั้นไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศโดยส่วนรวม ตลอดจนสภาพทางสังคมของชุมชนนั้นๆ ทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย อันเป็นการแก้ปัญหาด้วยการใช้กฎแห่งธรรมชาติเป็นแนวทางนั่นเอง แต่การทำสิ่งยาก ให้กลายเป็นง่ายนั้นเป็นของยาก ฉะนั้นคำว่า “ทำให้ง่าย” หรือ “Simplicity” จึงเป็นหลักคิดสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศในรูปแบบของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การมีส่วนร่วม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักประชาธิปไตย จึงทรงนำ“**ประชาพิจารณ์**” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า“...สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาดเพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้นแท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย มาอำนวยความสะดวกปฏิบัติการปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...”

ประโยชน์ส่วนรวม

การปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และการพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาและช่วยเหลือพลกนิกร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า“...ใครต่อใครบอกว่าขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่ออาจจะรำคาญด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่าให้ๆ อยู่เรื่อยแล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้นมิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียวเป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้...”

บริการรวมที่จุดเดียว

การบริการรวมที่จุดเดียวเป็น รูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จหรือ One Stop Servicesที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบในการบริการรวมที่จุดเดียว เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่มาขอใช้บริการ จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีหน่วยงานราชการต่างๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ ที่แห่งเดียว ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า“...กรม กองต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประชาชนทุกด้านได้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นปรองดองกัน ประสานกันตามธรรมดาแต่ละฝ่ายต้องมีศูนย์ของตน แต่ว่าอาจจะมึนงงถือว่าเป็นศูนย์ของตัวเองคนอื่นไม่เกี่ยวข้อง และศูนย์ศึกษาการพัฒนาเป็นศูนย์ที่รวบรวมกำลังทั้งหมดของเจ้าหน้าที่ทุกกรม กอง ทั้งในด้านเกษตรหรือในด้านสังคม ทั้งในด้านหางาน การส่งเสริมการศึกษา มาอยู่ด้วยกันก็หมายความว่าประชาชน ซึ่งจะต้องใช้วิชาการทั้งหลายก็สามารถที่จะมาดู ส่วนเจ้าหน้าที่จะให้ความอนุเคราะห์แก่ประชาชนก็มาอยู่พร้อมกันในที่เดียวกันเหมือนกัน ซึ่งเป็นสองด้าน ก็หมายถึงว่า ที่สำคัญปลายทางคือ ประชาชนจะได้รับประโยชน์และต้นทุนของผู้เป็นเจ้าหน้าที่จะให้ประโยชน์...”

ทรงใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ อาทิ การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรมได้พระราชทานพระราชดำริ การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ หรือแม้กระทั่งการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่างได้แก่ ปลูกไม้เศรษฐกิจ ไม้ผล และไม้พืชมงคล นอกจากได้ประโยชน์ตามชื่อของไม้แล้วยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นให้แก่พื้นดินด้วย เห็นได้ว่าทรงเข้าใจธรรมชาติ และมนุษย์อย่างเกื้อกูลกัน ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ

ทรงนำความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการ แนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่นการนำน้ำดี ขัปล้นน้ำเสีย หรือเจือจางน้ำเสียให้กลับเป็นน้ำดีตามจังหวะการขึ้นลงตามธรรมชาติของน้ำ การบำบัดน้ำเน่าเสียโดยใช้ผักตบชวาซึ่งมีตามธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ ดังพระราชดำรัสความว่า “ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ”

ปลูกป่าในใจคน

เป็นการปลูกป่าลงบนแผ่นดินด้วยความต้องการอยู่รอดของมนุษย์ ทำให้ต้องมีการบริโภค และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง เพื่อประโยชน์ของตนเองและสร้างความเสียหายให้แก่สิ่งแวดล้อม ปัญหาความไม่สมดุลจึงบังเกิดขึ้น ดังนั้น ในการที่จะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลูกจิตสำนึกในการรักผืนป่าให้แก่คนเสียก่อน ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”

ขาดทุนคือกำไร

“...ขาดทุน คือ กำไร Our loss is our gain...การเสียคือ การได้ประเทศชาติก็จะก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้...”

จากพระราชดำรัสดังกล่าว คือ หลักการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีต่อพสกนิกรไทย “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไรคือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนได้ ดังพระราชดำรัสที่ได้พระราชทานแก่ตัวแทนของปวงชนชาวไทย ที่ได้เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2534 ณ ศาลาดุสิดาลัยพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ความตอนหนึ่งว่า

“...ประเทศต่างๆ ในโลก ในระยะ 3 ปี มาแล้ว คนที่ก่อตั้งประเทศที่มีหลักทฤษฎีในอุดมคติที่ใช้ในการปกครองประเทศล้วนแต่ล้มสลายลงไปแล้ว เมืองไทยของเราจะสลายลงไปหรือ เมืองไทยนับว่าอยู่ได้มาอย่างดี เมื่อประมาณ 10 วันก่อน มีชาวต่างประเทศมาขอพบ เพื่อขอโอวาทเกี่ยวกับการปกครองประเทศว่าจะทำอย่างไร จึงได้แนะนำว่า ให้ปกครองแบบคนจน แบบที่ไม่ติดตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัคคี มีเมตตา กัน ก็จะอยู่ได้ตลอดไม่เหมือนกับคนที่ทำตามวิชาการ ที่เวลาปิดตำราแล้วไม่รู้จะทำอย่างไร ลงท้ายก็ต้องเปิดหน้าแรกเริ่มใหม่ ถอยหลังเข้าคลอง ถ้าเราใช้ตำราแบบอะลุ่มอล่วยกันที่สุดในที่สุดได้ก็เป็นการดี ให้โอวาทเขาไปว่าขาดทุนเป็นการได้กำไรของเรา นักเศรษฐศาสตร์คงค้านว่าไม่ใช่ แต่เราอธิบายได้ว่า ถ้าเราทำอะไรที่เราเสีย แต่ในที่สุดเราเสียนั้นเป็นการได้ทางอ้อม ตรงกับงานของรัฐบาลโดยตรง เงินของรัฐบาลหรืออีกนัยหนึ่งคือเงินของประชาชน ถ้าอยากให้ประชาชนอยู่ดี กินดี ก็ต้องลงทุน ต้องสร้างโครงสร้าง ซึ่งต้องใช้เงินเป็นร้อย พัน หมื่น ล้าน ถ้าทำไปเป็นการจ่ายเงินของรัฐบาล แต่ไม่เข้าประชาชนจะได้รับผล ราษฎรอยู่ดี กินดี ราษฎรได้กำไรไป ถ้าราษฎรมีรายได้ รัฐบาลก็เก็บภาษีได้สะดวก เพื่อให้รัฐบาลได้ทำโครงการต่อไปเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติ ถ้ารู้จัก สามัคคี รู้เสียสละ คือการได้ ประเทศชาติก็จะก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้...”

การพึ่งตนเอง

การพัฒนาตามแนวพระราชดำรัสเพื่อแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือการพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถ “พึ่งตนเองได้” ในที่สุดดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวด เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งพาตนเองได้ย่อมสามารถสร้างความเจริญในระดับสูงขึ้นต่อไป...”

พออยู่พอกิน

การพัฒนาเพื่อให้พสกนิกรทั้งหลายประสบความสุขสมบูรณ์ในชีวิตได้เริ่มจากการเสด็จฯ ไปเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่าในทุกภูมิภาคของประเทศไทยได้ทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของราษฎรด้วยพระองค์เอง จึงทรงสามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาได้อย่างลึกซึ้งว่า มีเหตุผลมากมายที่ทำให้ราษฎรตกอยู่ในวงจรแห่งทุกข์เข็ญ จากนั้นได้พระราชทานความช่วยเหลือให้พสกนิกร มีความกินดีอยู่ดี มีชีวิตอยู่ในขั้น “พออยู่พอกิน” ก่อนแล้วจึงขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไปในการพัฒนานั้น หากมองในภาพรวมของประเทศมิใช่งานเล็กน้อยแต่ต้องใช้ความคิดและกำลังของคนทั้งชาติ จึงจะบรรลุผลสำเร็จ ด้วยพระปรีชาญาณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทำให้คนทั้งหลายได้ประจักษ์ว่าแนวพระราชดำริในพระองค์นั้น “เรียบง่าย ปฏิบัติได้ผล” เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “...ถ้าโครงการดี ในไม่ช้า ประชาชนก็ได้กำไร จะได้ผล ราษฎรจะอยู่ดีกินดีขึ้น จะได้ประโยชน์ไป...”

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้พระราชทานไว้ดังนี้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล

และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำรัส เรื่องความซื่อสัตย์ สุจริตจริงใจต่อกันอย่างต่อเนื่องตลอดมา เพราะเห็นว่าหากคนไทยทุกคนได้ร่วมมือกันช่วยชาติพัฒนาชาติด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตจริงใจต่อกันแล้ว ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าอย่างมาก ดังพระราชดำรัสดังนี้

“...คนที่ไม่มีความสุจริต คนที่ไม่มีความมั่นคง ชอบแต่ makkelijk ไม่มีวันสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ...”

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2522

“...ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้เล็กน้อยก็ยอมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุจริตไม่มีความบริสุทธิ์ใจ...”

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2533

“...ผู้ว่า CEO ต้องเป็นคนที่สุจริต ทุกจริตไม่ได้ ถ้าทุจริตแม้แต่นิดเดียวก็ขอแข่งให้มีอันเป็นไป...”

“...ข้าราชการหรือประชาชนมีการทุจริต ถ้ามีทุจริตแล้วบ้านเมืองพัง ที่เมืองไทยพังมาเพราะมีทุจริต...”

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546

ทำงานอย่างมีความสุข

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเกษมสำราญและทรงมีความสุขทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเคยมีพระราชดำรัสครั้งหนึ่งความว่า

“...ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น...”

ความเพียร : พระมหาชนก

จากพระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” เป็นพระราชนิพนธ์ที่พระองค์ทรงใช้เวลาค่อนข้างนานในการคิดประดิษฐ์ ทำให้เข้าใจง่าย และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน อีกทั้งภาพประกอบ และคติธรรมต่างๆ ได้ส่งเสริมให้หนังสือเล่มนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ที่หากคนไทยน้อมรับมาศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติตามรอยพระมหาชนก กษัตริย์ผู้เพียรพยายามแม้จะไม่เห็นฝั่ง ก็ยังว่ายน้ำต่อไปเพราะถ้าไม่เพียรว่ายก็จะตกเป็นอาหาร ปู ปลา และไม่ได้พบกับเทวดาที่มาช่วยเหลือมิให้จมน้ำไปเช่นเดียวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงริเริ่มทำโครงการต่างๆ ในระยะแรก ที่ไม่มีความพร้อมในการทำงานมากนัก และทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัย มุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่วมมือเป็นสุข

รู้ รัก สามัคคี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสในเรื่อง “รู้ รักสามัคคี” มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นคำสามคำ ที่มีค่าและมีความหมายลึกซึ้ง พร้อมทั้งสามารถปรับใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย

รู้ : การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา

รัก : คือความรัก เมื่อเรารู้ครบถ้วนกระบวนความแล้ว จะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้นๆ

สามัคคี : การที่จะลงมือปฏิบัตินั้น ควรคำนึงเสมอว่า เราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

2.14 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ หมายถึง เป็นการวางแผนการสอนของหลักสูตรรายวิชา ที่เกิดจากการศึกษาและกำหนดแนวทาง และวิธีการตั้งแต่ก่อนการสอน ขณะดำเนินการสอน และหลังการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา ส่งผลให้ผู้เรียนที่ได้ผ่านการเรียนจบหลักสูตรรายวิชานั้นแล้วสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายของจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะรายวิชา

องค์ประกอบของการจัดทำแผนการสอนฐานสมรรถนะ แบ่งได้เป็น 4 องค์ประกอบซึ่งจัดเป็นลำดับขั้นดังนี้

1) ขั้นศึกษาและจัดเตรียมทรัพยากรพื้นฐาน การวางแผนด้วยการเริ่มต้นจาก

การศึกษาวิเคราะห์ตลอดจนจัดเตรียมทรัพยากร นับเป็นองค์ประกอบที่เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญมาก ภารกิจที่จะต้องทำในขั้นตอนนี้มีดังนี้

1.1) ศึกษาหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หัวเรื่อง ขอบเขตของเนื้อหาที่กำหนดอย่างคร่าวๆ ในหลักสูตร

1.2) สำรวจและวินิจฉัยผู้เรียน

1.3) สำรวจทรัพยากรอื่นๆ เช่น งบประมาณสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์สาธิต อุปกรณ์ช่วยสอน เป็นต้น

1.4) สำรวจสภาวะแวดล้อม ตลอดจนความรู้ความสามารถของผู้สอนที่จะต้องนำมาเพื่อใช้ในการพิจารณาแนวทางให้มีความเหมาะสมที่สุดต่อไป

2) ขั้นกำหนดแนวทางและวิธีการ ภายหลังจากศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ได้แล้ว ก็จะนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดวิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอน ภารกิจที่จะต้องกระทำในขั้นนี้ มีดังนี้

2.1) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2) กำหนดวิธีนำเข้าสู่บทเรียนและการสร้างแรงจูงใจ

2.3) กำหนดวิธีสอนในแต่ละขอบเขตเนื้อหาและวัตถุประสงค์

2.4) กำหนดสื่อการเรียนการสอน พร้อมกับการจัดเตรียมสื่อที่จำเป็นไว้อย่างพร้อม

2.5) กำหนดเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน

2.6) กำหนดวิธีการประเมินผลผู้เรียน ตลอดจนเลือกและสร้างเครื่องมือต่างๆ

ที่เหมาะสม เช่น ใบงาน ใบทดสอบ เป็นต้น

3) ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการนำสิ่งที่ได้ศึกษาจัดเตรียมไว้มาใช้ในขั้นตอนนี้จะต้องพยายามใช้วิธีการที่จัดเตรียมไว้ ผู้สอนจะต้องใช้ความรู้และทักษะในการนำการเรียน ให้สำเร็จผลตามเป้าหมายและวิธีการ

4) ขั้นตอนประเมินผล เป็นขั้นของการตรวจสอบผลปฏิบัติการที่ผ่านมา สำหรับการเตรียมการในขั้นนี้จะต้องวางแผนไว้ล่วงหน้า เมื่อถึงขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นของการนำสิ่งที่เตรียมเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในทันทีซึ่งจะป้อนข้อมูลกลับผู้เรียนเพื่อปรับความรู้ความเข้าใจให้เป็นไปตามเป้าหมายจากองค์ประกอบของการจัดระบบในการวางแผนการสอน ดังกล่าวจะเป็นแนวทางพัฒนาเพื่อกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้เป็นระบบโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตร วัตถุประสงค์ทั่วไป ตลอดจนขอบเขตเนื้อหา
- 2) ศึกษาวินิจฉัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 4) เลือกวิธีการสอนตลอดจนสื่อการเรียนการสอน
- 5) ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน
- 6) ประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน
- 7) ศึกษาข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำมาปรับปรุงวิธีสอนในครั้งต่อไป

ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนไว้ในทุกขั้นตอนอย่างละเอียดล่วงหน้า เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนได้มากที่สุด และในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนจะสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสภาพแวดล้อม โดยผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นก่อนการสอน ขณะดำเนินการสอน และประเมินผลความก้าวหน้าเป็นลำดับสุดท้ายแนวคิดวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงเทคนิคใน การกำหนดสิ่งต่างๆ ลงในแผนการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ดังนี้

ตาราง 2 แสดงข้อเสนอแนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ

รายการองค์ประกอบของแผน การจัดการเรียนการสอนฐาน สมรรถนะ	ข้อเสนอแนะการเขียน
1) หัวเรื่องตามหลักสูตร	1.1) เป็นหัวเรื่องที่ชัดเจนเขียนให้กะทัดรัด 1.2) ควรเป็นหัวเรื่องที่กำหนดให้สามารถลงตัวกับ คาบเวลาที่กำหนดตามบทเรียน
2) วัตถุประสงค์	2.1) กำหนดให้ครอบคลุมหัวข้อเรื่อง 2.2) จัดเรียงลำดับตามความเหมาะสม 2.3) มีจำนวนข้อไม่มากและน้อยจนเกินไป (5-10 ข้อ) 2.4) เขียนระบุเชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดและสังเกตได้ 2.5) ประกอบด้วยโครงสร้างที่สมบูรณ์คือพฤติกรรมที่ ต้องการให้เปลี่ยนภายใต้เงื่อนไขและเกณฑ์บรรทัดฐาน
3) เนื้อหาสาระ	3.1) กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เวลาและความรู้พื้นฐานของผู้เรียน 3.2) จัดเรียงลำดับเนื้อหาอย่างเหมาะสม ได้แก่ จากง่ายไป หายากจากสิ่งที่รู้แล้วไปยังสิ่งที่ไม่รู้และจากสิ่งที่สังเกตได้ ไปยังกฎเกณฑ์ข้อสรุป 3.3) เน้นการเขียนสรุปเนื้อหาเฉพาะจุดหรือประเด็นสำคัญ หากสามารถสรุปให้อยู่ในลักษณะแบบร่างเขียนกระดาน จะทำให้การกำหนดเนื้อหาชัดเจนขึ้น
4) กิจกรรมการเรียนการสอน	4.1) แบ่งกิจกรรมการเรียนการสอนให้ชัดเจนเพื่อป้องกัน ความสับสนได้แก่

รายการองค์ประกอบของแผน การจัดการเรียนการสอนฐาน สมรรถนะ	ข้อเสนอแนะการเขียน
	- ชี้นำเข้าสู่บทเรียน - ชี้นำดำเนินการให้เนื้อหาสาระ - ชี้นำสรุปและตรวจสอบความเข้าใจ 4.2) เขียนสรุปกิจกรรมขึ้นอย่างสรุป โดยจัดลำดับว่า “ทำอะไร”และ “ทำอย่างไร” เช่นชี้นำเข้าสู่บทเรียน - ต่อบรรยายตามรูป แล้วสาธิตด้วยการทดลอง - ตั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลการทดลอง - สรุปชี้ประเด็นแล้วนำเข้าสู่ศึกษา ขึ้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอน - กำหนดวิธีให้เนื้อหา บรรยาย/การตอบ/สาธิต - ให้ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมในการตอบคำถาม ขึ้นสรุปและตรวจสอบความเข้าใจ - ผู้สอนกับผู้เรียนช่วยกันสรุปเนื้อหา - ตรวจสอบความเข้าใจด้วยคำถาม - กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาที่มีอยู่
5) สื่อการเรียนการสอน	5.1) กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอน

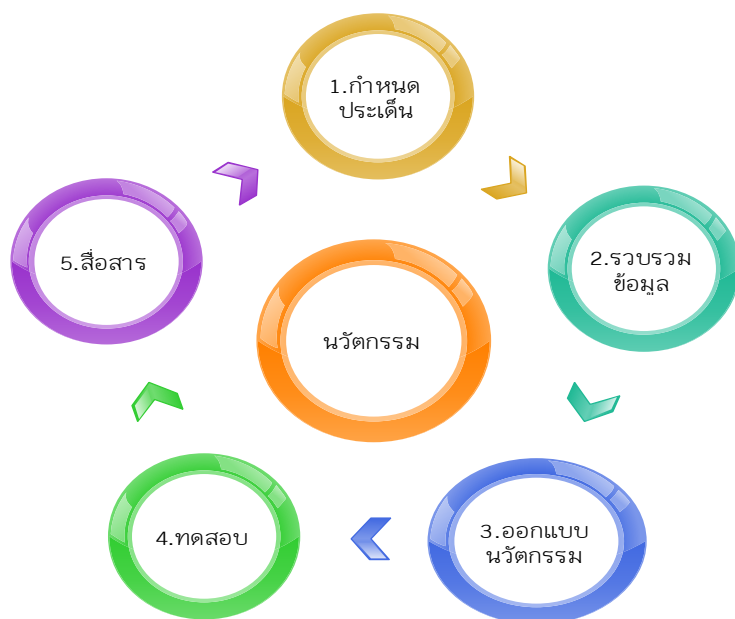
รายการองค์ประกอบของแผน การจัดการเรียนการสอนฐาน สมรรถนะ	ข้อเสนอแนะการเขียน
	5.2) เขียนสรุปสั้นเพื่อให้เห็นว่าจะใช้อะไร เช่น กิจกรรม นำเข้าบทเรียน - สถิติด้วยอุปกรณ์ทดลอง - แผนที่แสดงวงจร
6) การวัดและประเมินผล	6.1) กำหนดให้ชัดว่าจะวัดกี่ครั้งในบทเรียน เช่น กลางบทเรียนและท้ายบทเรียน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ 6.2) กำหนดวิธีวัดและประเมินผลให้ชัด 6.3) สร้างเครื่องมือวัด ได้แก่ ปัญหา/โจทย์ให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน 6.4) มีความสอดคล้องกับระยะเวลาที่มีอยู่

ซึ่งผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างการออกแบบวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะดัง
รายละเอียดต่อไปนี้

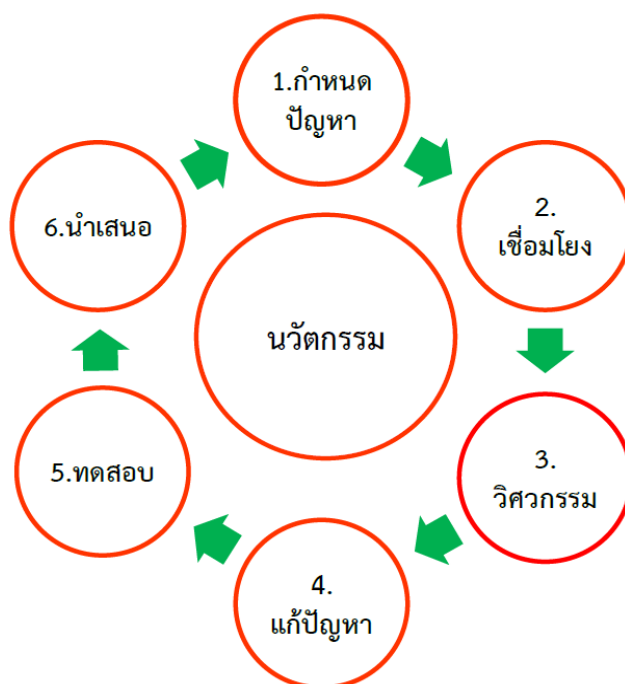
รูปที่ 1 การออกแบบวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ : 1 Apply Model

ที่มา : (กมลฉัตร กล่อมอิม , 2561 : 51)

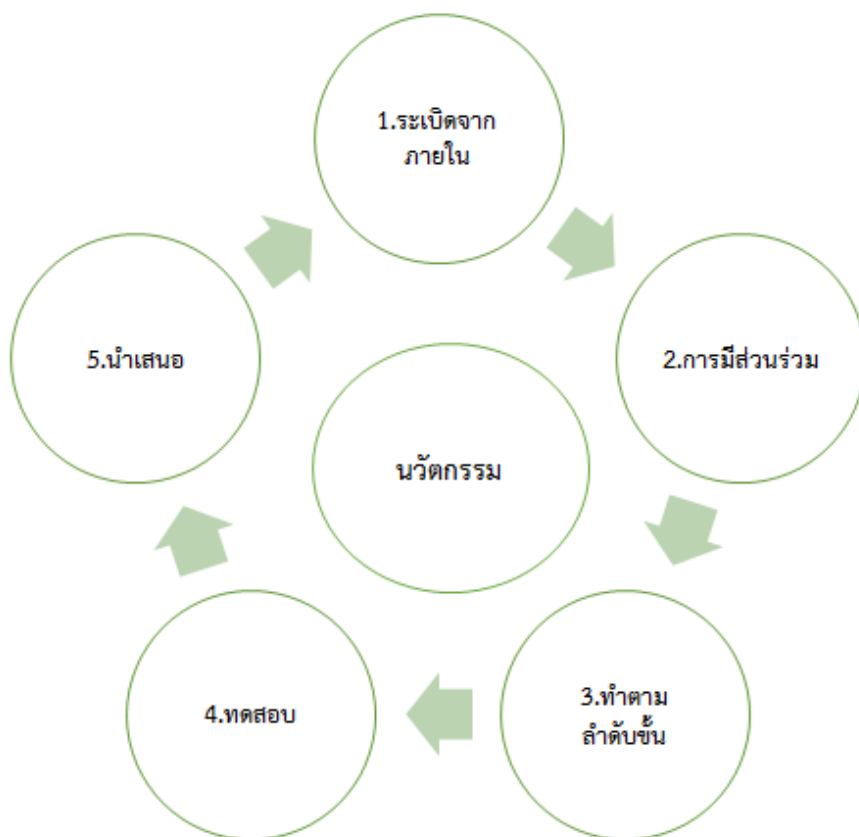
รูปที่ 2 การออกแบบวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ : 2 Apply Model

ที่มา : (กมลฉัตร กล่อมอิม , 2562 : 25)

รูปที่ 3 การออกแบบวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ : 3 Apply Model

ที่มา : (กมลฉัตร กล่อมอิม , 2562 : 26)

รูปที่ 4 การออกแบบวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ : 4 Apply Model

ที่มา : (กมลฉัตร กล่อมอิม , 2562 : 31)

5. ความสอดคล้องกับหลักการทรงงาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9

ประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและบูรณาการสอดแทรกในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

6. วิธีการดำเนินการวิจัย วิธีการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จำนวน 2 ท่านที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 ปีขึ้นไป

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาน จำนวน 2 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะ ในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

3.1.1 ศึกษาแนวคิด เกี่ยวกับสมรรถนะในออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ 1) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญา

ตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์(หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 เรื่อง กลยุทธ์การสอน 2) คณะกรรมการคุรุสภา (2556) เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูและ 3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) เรื่อง หลักการทรงงาน 23 ข้อ

3.1.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

3.1.4 กำหนดลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบคำถามแบบปลายเปิด

3.1.5 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์เป็น 2 ตอน ดังนี้

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จำนวน 3 ท่านที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 ปีขึ้นไป

2) ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้

2.1) ความต้องการในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

2.2) แนวทางส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

3.1.6 ดำเนินการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างที่กำหนด

3.1.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องในด้านเนื้อหา พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องในด้านการใช้ภาษา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

3.1.8 นำแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขปรับปรุง และจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จากแหล่งข้อมูล มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

4.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็น ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

4.1.2 การจัดกระทำข้อมูล ที่เก็บรวบรวมมาเรียบเรียงแล้ว มาจัดให้เป็นระเบียบก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็น ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูและแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

1. แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูโดยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน โดยเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 ท่าน

1.4 นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ชั้นปีที่ 5 เข้าร่วมการทดลองนำร่องจำนวน 250 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาและคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.2. ความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนในการทดลองนำร่อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา

3.2 แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาฯ

3.3 แบบบันทึกความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนในการทดลองนำร่อง

4. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

4.1 แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาฯ

4.1.1 กำหนดจุดประสงค์ของการประเมิน โดยกำหนดประเด็นการประเมินจากการศึกษารายละเอียดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาฯ ดังนี้ 1) ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลสร้างแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การเขียนข้อคำถาม โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

4.1.2 สร้างแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

5 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.1.3 นำแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4.1.4 จัดทำแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

4.2 แบบประเมินคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของการแนะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา และ ตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรม มีขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนา ดังนี้

4.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน โดยกำหนดประเด็นการประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ตอนในส่วนตอนที่ 1 ศึกษารายละเอียดการแนะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา ซึ่งประกอบด้วย 1) รายละเอียดในคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ข้อควรปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) รายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในคู่มือ 4) โครงสร้างการจัดกิจกรรมในคู่มือ 5) การวัดและประเมินผล และในส่วนตอนที่ 2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรม

4.2.2 สร้างแบบประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

1) ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของการแนะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2) ตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมแบบประเมิน
ทั้ง 2 ตอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

5 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง รายการประเมินนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2.3 นำแบบประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาที่สร้างขึ้นเสนอเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของแบบประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4.2.4 จัดทำแบบประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

4.3 แบบบันทึกความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนการสร้างแบบบันทึกความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบบันทึกที่สร้างขึ้นเพื่อบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะดำเนินการเรียนการสอน โดยมีประเด็นในการบันทึกที่ประกอบด้วยบรรยากาศการเรียนการสอน

โดยทั่วไป ปัญหาที่พบ วิธีการแก้ไข และข้อเสนอแนะต่างๆในการสอนครั้งต่อไป มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

4.3.1 ศึกษาแนวคิดขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และสภาพการจัดการเรียนการสอน

4.3.2 กำหนดกรอบประเด็นในการบันทึก ประกอบด้วย บรรยายการเรียนการสอน โดยทั่วไป ปัญหาที่พบ ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไข

4.3.3 สร้างแบบบันทึกสภาพการจัดการเรียนการสอน

4.3.4 นำแบบบันทึกสภาพการจัดการเรียนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบบันทึกมาแก้ไขปรับปรุงจนได้แบบบันทึกการจัดการเรียนการสอนที่สมบูรณ์

งานวิจัยในประเทศ

การิมะห์ และหีม (2559) ได้จัดทำวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7 Es) วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์ และตัวตั้งไม่เกิน 20 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7 Es) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.16/85.50 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้เท่ากับ 0.7410 2) นักเรียนจำนวนร้อยละ 95.00 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์เป้าหมายของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อน จัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7 Es) อยู่ในระดับมากที่สุด

กฤติยา อริยา.(2559).ได้จัดทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ. ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) ที่มาของรูปแบบการเรียนการสอน 2) รูปแบบการเรียนการสอน แบบ FL3D Model 3) การนำไปใช้ และ 4) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผลการตรวจสอบคุณภาพ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7015 2. ผลการทดลองใช้ พบว่า นักศึกษาครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่า

เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความคิดเห็นในภาพรวมที่ดีต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน

ชวลีกร สายเกียรติวัติ .(2558).ได้จัดทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมมโนทัศน์ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 2.ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมมโนทัศน์ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบของหลักการมุ่ง พัฒนาความก้าวหน้าของมโนทัศน์ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงให้สูงขึ้นอยู่ในระดับดี วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริม มโนทัศน์ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงให้สูงขึ้นอยู่ในระดับดี เนื้อหา แบ่งเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) “ทรัพย์ในดิน” มโนทัศน์เรื่องการปฏิบัติตนมโนทัศน์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มโนทัศน์ เรื่องเล่า จากนิทาน “ชุมชนเห็ดหอม” 3) มโนทัศน์ เรื่องเล่าจากชีวิตจริง “ชีวิตคอกหมู สู่อุทยาน” และบทความ ชีวิตพอเพียงของหมอกฤษม วัฒนชัย 4) มโนทัศน์เรื่อง และ 5) ประยุกต์ใช้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การดำรงชีวิตร นำไปใช้ในชีวิตจริงกระบวนการเรียนรู้ตาม PAOR ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) ขั้นวางแผน (Planning: P) เป็นการท ากิจกรรมโครงการเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ 2) ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action: A) เป็นหลักในการให้ความรู้ ความเข้าใจในการใช้รูปแบบ การมีมโนทัศน์ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงเน้นนักเรียน เป็นศูนย์กลาง 3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation: O) นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตพฤติกรรมตนเองและพิจารณาการปฏิบัติของตนเองกับเพื่อน 4) ขั้นสะท้อนผล (Reflection: R) นักเรียนสะท้อนคิดจากสิ่งที่ได้เกิดขึ้น พร้อมกับให้นักเรียนบันทึกความเป็นจริง แล้วมีการแก้ปัญหา การวัดผลและประเมินผล มโนทัศน์ในการดำเนินชีวิต อย่างพอเพียง คุณภาพด้านความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ($x = 4.19$, S.D. = 0.54) และคุณภาพด้านความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x = 4.22$, S.D. = 0.50) ผลการทดลองใช้รูปแบบ PAOR มีค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.6569 แสดง ว่านักเรียนมีมโนทัศน์ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงเพิ่มขึ้น ร้อยละ 65.69 2. ผลการใช้และศึกษาพัฒนาการของมโนทัศน์ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษา พบว่า 1) มีพัฒนาการของมโนทัศน์ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงระหว่างเรียน ร้อยละ 81.33 2) มโน

ทัศนคติในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทัศนคติในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สำนักรงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสุข มีความมั่นใจ กล้าคิด กล้าแสดงออก สอดคล้อง กับสภาพปัจจุบันปัญหาของสังคมไทย มีประโยชน์ต่อนักเรียนทำให้นักเรียนได้เข้าใจการมีมโนทัศน์ในการดำเนิน ชีวิตอย่างพอเพียงได้เป็นอย่างดี รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ฮามีนะ ไชยะเสตะ .(2560).ได้จัดทำวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษาแบบประยุกต์ (CLEA) ที่มีต่อทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่อ่านไม่ได้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษาแบบประยุกต์(CLEA) มีระดับทักษะการอ่านภาษาไทยอยู่ในระดับพอใช้ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษาแบบประยุกต์ มีทักษะการอ่านภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริพันธ์ เวชตง .(2561).ได้จัดทำวิจัยเรื่อง.การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ(2) วัตถุประสงค์ (3) สารการเรียนรู้ (4) กิจกรรมการเรียนรู้ และ (5) การวัดและประเมินผล ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน หรือ BG - MLPCA Model ดังนี้ (1) ขั้นบริหารสมอง (2) ขั้นสร้างแรงจูงใจ (3) ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (4) ขั้นฝึกทักษะ(5) ขั้นสรุปความรู้ และ(6) ขั้นนำไปใช้ 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนพบว่า (1) นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ขึ้นไป (2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก($X = 4.39$, $S.D. = 0.68$)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้ คือ

3.1 ขั้นตอน 1 การศึกษาด้านเนื้อหา เอกสาร แนวคิดทฤษฎี ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชabenพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูครุอธิบาย

3.2 ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนามเพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

3.3 ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ดังนี้

- 1) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด
- 2) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก

3.4 ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินสมรรถนะ และแบบทดสอบ ซึ่งมีวิธีการ ดังนี้

- 1) การสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งมีวิธีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย 1) ศึกษาแนวคิด เกี่ยวกับสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ (1) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 เรื่อง กลยุทธ์การสอน (2) คณะกรรมการคุรุสภา (2556) เรื่อง สารความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูและ (3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) เรื่อง หลักการทรงงาน จำนวน 23 ข้อ หลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องในด้านเนื้อหา 3) นำแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขปรับปรุงและจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

2) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เป็นลักษณะแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา เพื่อประเมินองค์ประกอบของคู่มือการใช้และแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นลักษณะแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบบประเมินทั้ง 2 แบบ มีวิธีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย 2.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องทำการร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2.2) นำแบบประเมินทั้ง 2 แบบ ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ทำการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 2.3) นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.7654 วิเคราะห์ผลและการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขและ 2.4) จัดพิมพ์รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นรูปเล่มสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้จริงภาคสนามกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

(3.1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้

(3.2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้

(3.3) แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา

(3.4) นำแบบทดสอบไปตรวจสอบหาคุณภาพขั้นต้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเป็นปรนัย (Objectivity) ของข้อคำถาม (3.5) นำผลการตรวจให้คะแนนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

(3.6) นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและ ค่าอำนาจจำแนกที่มีการกำหนดเกณฑ์ระหว่าง 0.20 - 0.80 ซึ่งได้ค่าความยากง่าย (P) 0.25 - 0.89 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20 - 0.60 ได้ข้อสอบ จำนวน 30 ข้อ

4) แบบประเมินสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีการสร้างเครื่องมือ และหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

(4.1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อกำหนดประเด็นการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การวิเคราะห์ภาระงาน การกำหนดกิจกรรมและสื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลผู้เรียน

(4.2) สร้างเกณฑ์แบบประเมินสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งมีการให้คะแนน โดยเกณฑ์การประเมินในแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะเป็นการให้คะแนนในแต่ละข้อแบ่งเป็น 3 ระดับ และ

(4.3) นำแบบประเมินสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

5) แบบประเมินสมรรถนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือ และหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

(5.1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

(5.2) กำหนดประเด็นสมรรถนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

(5.3) นำแบบประเมินสมรรถนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

3.5 ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล คือ ดำเนินการทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์จำนวน 200 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติที่ใช้ในการกำหนด ดังนี้

(1) นักศึกษาวิชาชีพครูคณะครุศาสตร์เรียนหลักสูตร 4 ปี และ

(2) ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ แบบแผนการทดลองใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลเฉพาะหลังการทดลอง (The Single Group, Posttest-only Design)

3.6 ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย คือ

(1) เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที่ แบบสองกลุ่มสัมพันธ์ (Dependent Samples t-test)

(2) เปรียบเทียบสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test) และ

(3) เปรียบเทียบสมรรถนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ผลการศึกษาความต้องการในพัฒนาสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มี 2 ประเด็น ดังนี้

4.1) ผลการศึกษากการเตรียมความพร้อมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาวิชาชีพครู สรุปได้ดังนี้

4.1.1)เตรียมความพร้อมการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูในด้านการสร้างความตระหนัก สร้างจิตสำนึกและเจตคติต่อวิชาชีพครู

4.1.2)เตรียมความพร้อมการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูในด้านการวิเคราะห์หลักสูตรให้ทราบถึงเป้าหมายของการเรียนรู้

4.1.3) เตรียมความพร้อมการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูในด้านจัดให้มีรายวิชาที่ส่งเสริมการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่กำหนดเทคนิค วิธีการ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่างๆหลายวิธีเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดได้บูรณาการองค์ความรู้ ออกแบบวิธีการ

4.1.4)เตรียมความพร้อมการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูในด้านทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาได้ปฏิบัติทำได้จริง

4.2) ผลการศึกษากการดำเนินกิจกรรมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาวิชาชีพครู สรุปได้ดังนี้

4.2.1) การวิเคราะห์หลักสูตร นักศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ แกนกลาง รวมถึงปัญหาการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันเพื่อนำมาเป็นข้อมูลมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

4.2.2) การวิเคราะห์ผู้เรียน นักศึกษาวิชาชีพครูวิเคราะห์ผู้เรียนในด้าน ความรู้เดิมของผู้เรียน ความพร้อมและทักษะในการเรียนรู้ ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ และ ลักษณะนิสัยของผู้เรียน

4.2.3) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาวิชาชีพครูจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหา และพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและเจตคติ

4.2.4) การกำหนดเนื้อหา นักศึกษาวิชาชีพครูกำหนดเนื้อหาถูกต้องและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้เหมาะสมกับเวลา

4.2.5) การวิเคราะห์ภาระงาน นักศึกษาวิชาชีพครูวิเคราะห์การกำหนดชิ้นงาน/ภาระงานอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มีชิ้นงานหรือภาระงาน เช่น งานเขียนแผนภาพ การพูดรายงาน สิ่งประดิษฐ์ แฟ้มสะสมงานที่แสดงร่องรอยหลักฐาน

4.2.6) การกำหนดกิจกรรมและสื่อการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาชีพครูกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงใช้วิธีการสอน เทคนิคการสอนในการจัดกิจกรรม สื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

4.2.7) การวัดและประเมินผล นักศึกษาวิชาชีพครูกำหนดการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและเจตคติมีเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบประเมินพฤติกรรม แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน

4.2.8) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาชีพครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีองค์ประกอบดังนี้ 1) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สาระการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) กำหนดวิธีวัดและประเมินผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชานพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า จากการนำแนวคิดทฤษฎีและประเด็น หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักทรงงาน จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา สรุปผลได้ดังนี้

4.3) ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชามีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) ความเป็นมาของรูปแบบ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดผลและประเมินผล โดยดำเนินการตามกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นตอนที่ 1 ระเบิดจากข้างใน (Blast from the inside) ขั้นตอนที่ 2 มีส่วนร่วม (Participate) ขั้นตอนที่ 3 องค์กรรวม (Holistic) ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนองค์ความรู้ (Knowledge of Reflection)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า จากการนำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนรายวิชา การออกแบบการจัดการเรียนรู้ EDCI 201 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 200 คน ซึ่งปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

4.4) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชามาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผลปรากฏตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 4.1 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจวิทยาการจัดการเรียนรู้ระหว่างก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	t	p-value
ก่อนเรียน	200	30	14.93	1.07	10.83	205.79*	.00
หลังเรียน	200	30	25.76	1.22			

*p<.01

จากตาราง 1 นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจวิทยาการจัดการเรียนรู้ระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.93 คะแนนและ 25.76 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจวิทยาการจัดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

4.5) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผลปรากฏตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 4.2 แสดงผลการเปรียบเทียบสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้คะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\mu_o(80\%)$	t	p-value
หลังเรียน	200	30	26.24	1.16	24	27.27	.00

*p<.01

จากตาราง 2 นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.24 คิดเป็นร้อยละ 87.46 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้หลังเรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

4.6) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชabenพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผลปรากฏตามตาราง 3 ดังนี้

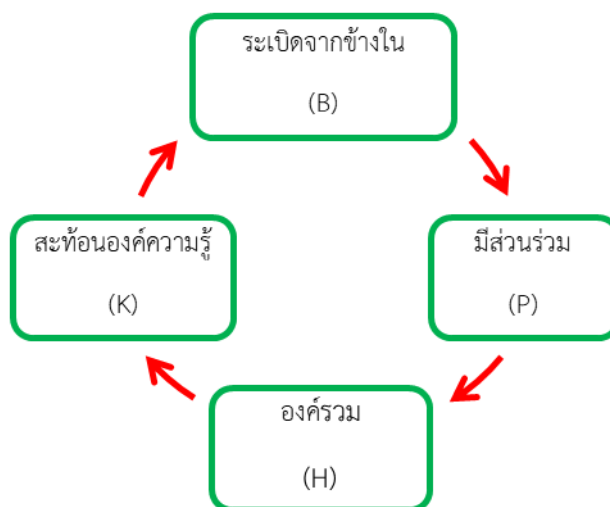
ตาราง 4.3 แสดงผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการเขียนแผนจัดการเรียนรู้คะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\mu_o(80\%)$	t	p-value
หลังเรียน	200	30	26.04	1.25	24	23.05*	.00

*p<.01

จากตาราง 3 นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.04 คิดเป็นร้อยละ 86.8 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสมรรถนะการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ พบว่านักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะการเขียนแผนจัดการเรียนรู้หลังเรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

องค์ความรู้ใหม่

รูปภาพที่ 1 BPHK MODEL: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ ศาสตร์พระราชา

ขั้นตอนที่ 1 ระเบิดจากข้างใน (Blast from the inside) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนถูกกระตุ้นให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ ทบทวนองค์ความรู้เดิมโดยผู้เรียนตั้งคำถามเพื่อระบุถึงข้อสงสัยใคร่รู้ ทำทนายผู้เรียนเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่

ขั้นตอนที่ 2 มีส่วนร่วม (Participate) เป็นขั้นตอนร่วมกันวางแผนดำเนินงานบนฐานข้อมูลสารสนเทศที่สืบค้นหรือเสาะแสวงหามาได้ แบ่งกลุ่มปฏิบัติการในการดำเนินกิจกรรม เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียน ร่วมแสดงความคิดเห็นและเคารพในข้อคิดเห็นที่แตกต่าง สร้างทางเลือกในการทำงานและประเมินทางเลือกเพื่อดูความเป็นไปได้ และพิจารณาโอกาสสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 3 องค์รวม (Holistic) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนบูรณาการศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานบนฐานข้อมูลสารสนเทศที่สืบค้นหรือที่จะเสาะแสวงหาโดยประยุกต์ใช้สื่อเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการเรียนรู้แล้วรวบรวม สรุป ประมวลผลความรู้โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย อาทิ การสืบค้น สอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต ทดสอบ

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนองค์ความรู้ (knowledge of Reflection) เป็นขั้นตอนประเมินผลงานหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม ปรับปรุงพัฒนางานให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยการรักษาจุดแข็งและปรับจุดอ่อน ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว การสะท้อนองค์ความรู้เป็นการทบทวนสิ่งที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละคน

บทที่ 5

บทอภิปรายผล

ผลจากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชabenพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1) สรุปและอภิปรายผล

1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์ การศึกษาแนวคิดทฤษฎี ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักทงงาน 23 ข้อจากผู้ทรงคุณวุฒิทำให้ได้แนวคิดในการพัฒนารูปแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาสอดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลสำคัญจากแนวคิดทฤษฎี ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานจริงเพื่อใช้ในการออกแบบในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยมีเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ผู้นักศึกษาเกิดสมรรถนะการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติงานได้ผลเป็นรูปธรรมคล้องกับงานวิจัยของ Kajeefar (2017) พบว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ariya (2016)

พบว่ารูปแบบการสอนตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2) ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์จากผู้ทรงคุณวุฒิและการทดลองนำร่องเพื่อดูความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติดังนั้นจึงทำให้มั่นใจได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wetchateng (2018) ที่พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 87.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ขึ้นไปและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumchai (2020) ที่พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้

ด้วยตนเองและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง บรรยากาศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์ พระราชา

3.1) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจวิทยาการจัดการเรียนรู้ระหว่างก่อน และหลังเรียน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ระหว่าง ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา มี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.93 คะแนนและ 25.76 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนน ก่อนและหลังเรียน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจวิทยาการจัดการเรียนรู้หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบ คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์และทดลองใช้กับ นักศึกษาซึ่งดำเนินการด้วยระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) แบบเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อให้ผลของการวิจัยมีความตรงและความน่าเชื่อถือสามารถนำผลการวิจัย ที่ได้นำไปประยุกต์ใช้ได้จริงต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumchai (2020) ที่พัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ เรื่อง บรรยากาศ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sosata (2017) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษาแบบประยุกต์ (CLEA) มีทักษะการอ่าน ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้คะแนน หลังเรียนกับเกณฑ์ ร้อยละ 80 พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะในการคิดออกแบบการ จัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.24 คิดเป็นร้อยละ 87.46 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง เกณฑ์กับคะแนนสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมี สมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้หลังเรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เป็นผลจากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนำแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาซึ่ง กระบวนการต่างๆที่จัดให้นักศึกษาเป็นการพัฒนาสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการ

เรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lahtam (2020) พบว่า ข้อมูลความสามารถในการคิด ออกแบบการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 86.78 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3.3) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ คะแนนหลังเรียน กับเกณฑ์ ร้อยละ 80 พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.04 คิดเป็นร้อยละ 86.8 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสมรรถนะการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ พบว่านักศึกษวิชาชีพครูมีสมรรถนะการเขียนแผนจัดการเรียนรู้หลังเรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lahtam (2020) พบว่า ผลการให้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.42/86.78 และสอดคล้องกับ Chumchai (2020) ที่พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง บรรยากาศ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง บรรยากาศ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 81.04 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ที่เป็นอย่างนี้เพราะว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชชาติที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบตามที่กล่าวแล้วนั้นและในองค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนทำให้นักศึกษวิชาชีพครูมีสมรรถนะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้มากขึ้น

5.2) ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูผู้วิจัยมีข้อค้นพบในการวิจัยและข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลที่จะนำงานวิจัยไปใช้ศึกษาในลำดับต่อไป

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) จากผลการวิจัย ก่อนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาบนพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นถิ่นไปให้ผู้สอนควรศึกษาแนวการสอนที่เกี่ยวข้องกับ

เนื้อหาควบคู่กับการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้

1.2) จากผลการวิจัยความเข้าใจวิทยาการจัดการเรียนรู้ของการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะควรจะทำให้ความรู้เบื้องต้นของหลักการศาสตร์พระราชากับนักศึกษาให้เข้าใจก่อนแท่งก่อนเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำหลักการที่ได้ปรับประยุกต์ใช้ในกิจกรรมอื่นๆ

1.3) จากผลการวิจัย สมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้ของการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะควรกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการกำหนดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพจริง

1.4) จากผลการวิจัยสมรรถนะการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ควรให้ผู้เรียนฝึกประสบการณ์เขียนแผนจัดการเรียนรู้ด้วยการกำหนดโจทย์หรือประเด็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างอื่นโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อทดลองว่าวิธีการสอนอื่นๆ สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ตามเกณฑ์มาตรฐานเหมือนกันหรือแตกต่างกัน

2.2) ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับพื้นฐานอัตลักษณ์พื้นที่ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับวิชาอื่นๆเพื่อเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถานศึกษาที่สังคมต้องการ

บรรณานุกรม

- กมลฉัตร กล่อมอิม.(2562).วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ.พิมพ์ครั้งที่1.ร้าน
พิษณุโลก ดอทคอม.
- กมลฉัตร กล่อมอิม..(2562).เอกสารคำสอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้.(เอกสารอัด
สำเนา).กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- กมลฉัตร กล่อมอิม.(2563).เอกสารคำสอนวิทยาการจัดการเรียนรู้.(เอกสารอัดสำเนา).กลุ่ม
มาตรฐานวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- กฤติยา อริยา.(2559).การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชูลีกร สายเกียรติติวัติ.(2558).การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมมโนทัศน์ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 2.
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภากร โพธิ์ดง .(2560).การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราช
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ.หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและ
การสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไพฑูรย์ โพธิ์สาร .(2561).ศาสตร์พระราชากับพัฒนาการศึกษา.บทความวิชาการ วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ฉบับเสริม ครอบคลุม 12 ปี
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2551).เรียนรู้หลักการทำงาน

งาน 23 ข้อในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด1,3.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา .(2562).แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน.บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด กระทรวงศึกษาธิการ.

ราชกิจจานุเบกษา.(2562).ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับ

ปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์(หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ.2562.

กระทรวงศึกษาธิการ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

แนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

หน่วยการเรียนรู้ ยุวเกษตรกร จำนวน 40 ชั่วโมง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะหลัก					รวมคะแนน	รวม เวลา (ชั่วโมง)	ชิ้นงาน
	การจัดการ ตนเอง	การสื่อสาร	การรวมพลัง ทำงานเป็นทีม	การคิดขั้นสูง	การเป็น พลเมืองที่ เข้มแข็ง			
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปลูกพืชสมุนไพรใน ครัวเรือน	1	2	1	1	1	6	2	อินโฟกราฟิค ยูทูปเบอร์
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การดูแลพืชสมุนไพรใน ครัวเรือน	1	1	1	1	-	4	2	sketnote

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะหลัก					รวมคะแนน	รวม เวลา (ชั่วโมง)	ชิ้นงาน
	การจัดการ ตนเอง	การสื่อสาร	การรวมพลัง ทำงานเป็นทีม	การคิดขั้นสูง	การเป็น พลเมืองที่ เข้มแข็ง			
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การป้องกันโรคและ ศัตรูพืช	1	2	-	2	-	5	2	แผนผัง ก้างปลา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การเก็บเกี่ยวผลผลิต	1	1	1	2	-	5	4	แผนผัง ก้างปลา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การแปรรูป/บรรจุภัณฑ์ ผลผลิต	2	2	2	2	2	10	5	อินโฟกราฟิก
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	1	3	2	2	2	10	5	sketnote

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะหลัก					รวมคะแนน	รวม เวลา (ชั่วโมง)	ชิ้นงาน
	การจัดการ ตนเอง	การสื่อสาร	การรวมพลัง ทำงานเป็นทีม	การคิดขั้นสูง	การเป็น พลเมืองที่ เข้มแข็ง			
การจัดจำหน่ายผลผลิต								
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 แคมเปญออลแกนิกส์	10	15	10	15	10	60	20	โครงการ ผลิตภัณฑ์
รวม	17	26	17	25	15	100	40	-

หมายเหตุ : จำนวนหน่วย คะแนนสมรรถนะ และจำนวนชั่วโมง ปรับได้ตามความเหมาะสมตามลักษณะของงาน

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

หน่วยการเรียนรู้ ยุวเกษตรกร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 40 ชั่วโมง

โรงเรียนสายรุ้งวิทยา

ผู้สอน : นางสาวกมลฉัตร กล่อมอิม

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่งเรียนรู้	ชิ้นงาน
1	1.อธิบายกระบวนการการปลูกพืชสมุนไพรในครัวเรือน 2.เขียนแผนภาพอินโฟกราฟิกการปลูกพืชสมุนไพรในครัวเรือน 3.แสดงความคิดเห็นพืชสมุนไพรที่ปลอดภัยในระบบยุทูป 4.ยกตัวอย่างการปลูกพืชสมุนไพรในครัวเรือน	การปลูกพืชสมุนไพรในครัวเรือน	คณิตศาสตร์ :คำนวณพื้นที่ การแบ่งระยะการปลูก การงานอาชีพ : ดินที่ใช้ในการปลูก อุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูก	ชั่วโมงที่ 1-2 (Loop : 1) ขั้นสร้างแรงบันดาลใจ 1.นำเข้าสู่บทเรียนโดยการบริหารสมองด้วยกิจกรรม “จิบ L” สลับมือซ้ายขวาเพื่อกระตุ้นสมองให้มีสมาธิ หลังจากนั้นสอบถามนักเรียน ดังนี้ คำถาม : ให้นักเรียนบอกชื่อพืชสมุนไพรในชุมชนที่นักเรียนเคยเห็นหรือเคยรับประทาน	-Youtube -พืชสมุนไพรในโรงเรียน	-แผนภาพอินโฟกราฟิก -ผลงาน Youtube

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				นักเรียนตอบคำถามผ่านระบบแอปพลิเคชัน (Mentimeter) (การสื่อสาร การคิดขั้นสูง) 2. หลังจากนั้นให้นักเรียนดูคลิปการปลูกพืชสมุนไพรในครัวเรือน ผู้สอนตั้งคำถาม : นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากการดูคลิปการปลูกพืชสมุนไพรในครัวเรือน https://www.youtube.com/watch?v=-CYeoKH8tIk 3. นักเรียนตอบคำถาม ผ่านระบบแอปพลิเคชัน (Mentimeter) (การสื่อสาร การคิดขั้นสูง)		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				4.นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนแบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน จำนวน 10 ข้อ(การสื่อสาร การคิดขั้นสูง) ขั้นประยุกต์ใช้ 2.ผู้สอนจับคู่ให้นักเรียนเลือกพืชสมุนไพรในครัวเรือน จำนวน 1 ชนิดแล้วสรุปเป็นแผนภาพอินโฟกราฟิก (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง) 3.นักเรียนสำรวจพืชสมุนไพรในโรงเรียนพร้อมกับเลือกสมุนไพรมา 1 ชนิด 4.นักเรียนReviewพืชสมุนไพรลง		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จบส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				(สมรรถนะ 5 ด้าน) ขั้นประเมินผล 4. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองาน 5. นักเรียนสะท้อนการเรียนรู้รายบุคคล (AAR)ผ่านระบบแอปพลิเคชัน (Mentimeter) (การสื่อสาร การคิดขั้น สูง)		
2	1.อธิบายกระบวนการดูแลพืช สมุนไพรในครัวเรือน 2.เขียนแผนภาพการดูแลพืช สมุนไพรในครัวเรือนด้วยsketnote 3.ยกตัวอย่างการดูแลพืชสมุนไพร ในครัวเรือนในพื้นที่ตนเอง	การดูแลพืช สมุนไพรใน ครัวเรือน	วิทยาศาสตร์: หน้าที่ ของราก ลำต้น ใบและ ดอก คณิตศาสตร์: คำนวณ อัตราส่วนการใส่ปุ๋ย การงาน : การทำปุ๋ย	ชั่วโมงที่ 3-4 (Loop : 2) สร้างแรงบันดาลใจ 1.นำเข้าสู่บทเรียนโดยการบริหารสมอง ด้วยกิจกรรม “แตะสลับ” สลับมือซ้ายขวา เพื่อกระตุ้นสมองให้มีสมาธิ หลังจากนั้น สอบถามนักเรียน ดังนี้		Sketnote

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
			คอก	คำถาม : ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการ ดูแลพืชสมุนไพรในครัวเรือน นักเรียนตอบคำถามผ่านระบบแอปพลิเคชั่น padlet (การสื่อสาร การคิดขั้นสูง) ขั้นประยุกต์ใช้ 2.ผู้สอนจับคู่ให้นักเรียนสรุปการดูแลพืช สมุนไพรเป็นแผนภาพsketnote (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ ตนเอง) 3.นักเรียนยกตัวอย่างการดูแลพืชสมุนไพร ในพื้นที่ตนเองผ่านระบบแอปพลิเคชั่น		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่งเรียนรู้	ชิ้นงาน
				 (การสื่อสาร การคิดขั้นสูง) ขั้นประเมินผล 3.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองาน 4.นักเรียนสะท้อนการเรียนรู้รายบุคคล (AAR)ผ่านระบบแอปพลิเคชัน (Mentimeter) (การสื่อสาร การคิดขั้นสูง) 6.นักเรียนทำแบบทดสอบผ่านแอปพลิเคชัน จำนวน 10 ข้อ (การสื่อสาร การคิดขั้นสูง)		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
3	1.อธิบายวิธีการป้องกันโรคและศัตรูพืช 2.เขียนแผนภาพการป้องกันโรคและศัตรูพืชในรูปแบบกางปลา 3.ยกตัวอย่างวิธีการป้องกันโรคและศัตรูพืช	การป้องกันโรคและศัตรูพืช	การทำงาน : การจัดการในการทำงาน การดูแลป้องกันโรคและศัตรูพืช	ชั่วโมงที่ 5-6 (Loop : 3) สร้างแรงบันดาลใจ 1.นำเข้าสู่บทเรียนโดยการบริหารสมอง ด้วยกิจกรรม “โป้ง ก้อย” สลับมือซ้ายขวา เพื่อกระตุ้นสมองให้มีสมาธิ หลังจากนั้น สอบถามนักเรียน ดังนี้ คำถาม : ให้นักเรียนอธิบายวิธีการป้องกันโรคและศัตรูพืช นักเรียนตอบคำถามผ่านระบบระบบ แอปพลิเคชัน padlet (การสื่อสาร การคิดขั้นสูง) ขั้นประยุกต์ใช้ 2.ผู้สอนจับคู่ให้นักเรียนสรุปการป้องกัน		แผนผังกางปลา

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่งเรียนรู้	ชิ้นงาน
				โรคและศัตรูพืชเป็นแผนภาพก้างปลา (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง) 3.นักเรียนยกตัวอย่างยกตัวอย่างวิธีการป้องกันโรคและศัตรูพืชในพื้นที่ตนเอง ผ่านระบบแอปพลิเคชัน (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร) ขั้นประเมินผล 3.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองาน 4.นักเรียนสะท้อนการเรียนรู้รายบุคคล ผ่านระบบแอปพลิเคชัน (Mentimeter) (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร)		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จบส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				5.นักเรียนทำแบบทดสอบผ่านแอปพลิเคชัน จำนวน 10 ข้อ (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ ตนเอง)		
4	1.อธิบายกระบวนการเก็บเกี่ยว ผลผลิต 2.เขียนแผนภาพการเก็บเกี่ยว ผลผลิต 3.ยกตัวอย่างการเก็บเกี่ยวผลผลิต	การเก็บ เกี่ยว ผลผลิต	การงาน : การจัดการใน การทำงาน สังคม : ปัจจัยการผลิต สินค้าและบริการ	ชั่วโมงที่ 7-10 (Loop : 4) สร้างแรงบันดาลใจ 1.นำเข้าสู่บทเรียนโดยการบริหารสมอง ด้วยกิจกรรม “ตะแคงหู” สลับมือซ้าย ขวาเพื่อกระตุ้นสมองให้มีสมาธิ หลังจาก นั้นสอบถามนักเรียน ดังนี้ คำถาม : ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการ เก็บเกี่ยวผลผลิต นักเรียนตอบคำถามผ่านระบบ		แผนผังก้างปลา

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่งเรียนรู้	ชิ้นงาน
				แอปพิกัดชั้น (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง) ขั้นประยุกต์ใช้ 2.ผู้สอนจับคู่ให้นักเรียนสรุปการเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นแผนภาพกังปลา 3.นักเรียนยกตัวอย่างการเก็บเกี่ยวผลผลิตในพื้นที่ตนเองผ่านระบบ แอปพิกัดชั้น (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง) ขั้นประเมินผล 3.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองาน 4.นักเรียนสะท้อนการเรียนรู้รายบุคคล		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จบส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				ผ่านระบบแอฟพลิเคชั่น (Mentimeter) (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง) 5.นักเรียนทำแบบทดสอบผ่านแอฟพลิเคชั่น จำนวน 10 ข้อ(การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง)		
5	1.อธิบายการแปรรูปผลผลิตและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ 2.เขียนแผนภาพการแปรรูปผลผลิตและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ 3.ยกตัวอย่างการแปรรูปผลผลิต	การแปรรูป/ บรรจุภัณฑ์ ผลผลิต	การงาน : การจัดการใน การทำงาน คณิตศาสตร์: อัตราส่วน การแปรรูป สุขศึกษา : สรรพคุณ ของผักออกแกนิกส์แต่ละ	ชั่วโมงที่ 11-15 (Loop : 5) สร้างแรงบันดาลใจ 1.นำเข้าสู่บทเรียนโดยการบริหารสมอง ด้วยกิจกรรม “จิบ L” สลับมือซ้ายขวาเพื่อ กระตุ้นสมองให้มีสมาธิ หลังจากนั้น		แผนภาพอินโฟกราฟิก

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
	และการออกแบบบรรจุภัณฑ์		ชนิด ศิลปะ : การออกแบบ บรรจุภัณฑ์ ภาษาไทย : โลโก้ ภาษา วิชาการ ภาษาอังกฤษ : ภาษาที่ ใช้ในฉลากบรรจุภัณฑ์	สอบถามนักเรียน ดังนี้ คำถาม : ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการ แปรรูปผลผลิตและการออกแบบบรรจุ ภัณฑ์ นักเรียนตอบคำถามผ่านระบบ แอปพลิเคชัน padlet (การคิดขั้นสูง การ สื่อสาร การจัดการตนเอง) ขั้นประยุกต์ใช้ 2.ผู้สอนจับคู่ให้นักเรียนสรุปการแปรรูป ผลผลิตและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เป็นแผนภาพอินโฟกราฟิค 3.นักเรียนยกตัวอย่างการแปรรูปผลผลิต		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่งเรียนรู้	ชิ้นงาน
				และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผ่านระบบแอปพลิเคชัน (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง) ขั้นประเมินผล 3.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองาน 4.นักเรียนสะท้อนการเรียนรู้รายบุคคลผ่านระบบแอปพลิเคชัน (Mentimeter) (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง) 5. นักเรียนทำแบบทดสอบผ่านแอปพลิเคชันผ่านแอปพลิเคชัน จำนวน 10 ข้อ(การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การ		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จบส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				จัดการตนเอง)		
6	1.อธิบายกระบวนการจัดจำหน่าย ผลผลิตในช่องทางออฟไลน์และ ออนไลน์ 2.เขียนแผนภาพการจัดจำหน่าย ผลผลิตในช่องทางออฟไลน์และ ออนไลน์ 3.ยกตัวอย่างกรณีศึกษาการจัด จำหน่ายผลผลิตในช่องทาง ออฟไลน์และออนไลน์	การจัด จำหน่าย ผลผลิต	เทคโนโลยี : แอปพลิเคชั่น คณิตศาสตร์ : คำนวณ ต้นทุน	ชั่วโมงที่ 16-20 (Loop : 6) สร้างแรงบันดาลใจ 1.นำเข้าสู่บทเรียนโดยการบริหารสมอง ด้วยกิจกรรม “จิบ L” สลับมือซ้ายขวาเพื่อ กระตุ้นสมองให้มีสมาธิ หลังจากนั้น สอบถามนักเรียน ดังนี้ คำถาม : ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการ จัดจำหน่ายผลผลิตในช่องทางออฟไลน์ และออนไลน์ นักเรียนตอบคำถามผ่านระบบแอปพลิเคชั่น QUIZ (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ		แผนภาพ sketnote

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				ตนเอง) ขั้นประยุกต์ใช้ 2.ผู้สอนจับคู่ให้นักเรียนสรุปการจัด จำหน่ายผลผลิตในช่องทางออฟไลน์(Off line)และออนไลน์ (On line) เป็นแผนภาพ sket note 3.นักเรียนยกตัวอย่างกรณีศึกษาการจัด จำหน่ายผลผลิตในช่องทางออฟไลน์(Off line)และออนไลน์(On line)ผ่านระบบ แอปพลิเคชัน (การคิดขั้นสูง การ สื่อสาร การจัดการตนเอง)		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				ขั้นประเมินผล 3.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองาน 4.นักเรียนสะท้อนการเรียนรู้รายบุคคล (AAR)ผ่านระบบแอปพลิเคชัน padlet (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ ตนเอง) 5.นักเรียนทำแบบทดสอบผ่านแอปพลิเคชัน ผ่านระบบแอปพลิเคชัน (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง) จำนวน 10 ข้อ		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
7	1.ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและเจตคติในการปฏิบัติงาน การปลูก การดูแล การป้องกันโรค การเก็บเกี่ยว ผลผลิต การแปรรูป การออกแบบบรรจุภัณฑ์และการจำหน่ายผลผลิต 2.จัดเวทีนำเสนอผลงาน 3.ถอดบทเรียนจากการดำเนินโครงการ	เคมีเพื่อเลี้ยง อวกานิกส์	คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การงานอาชีพ ภาษาอังกฤษ สุขศึกษา ภาษาไทย ศิลปะ	ชั่วโมงที่ 21-25 (Loop : 7) ขั้นสร้างแรงบันดาลใจ 1.ครูยกตัวอย่างสถานการณ์ “วันที่ 14 กรกฎาคม 2564 กรณีเชื้อไวรัสโควิด-19 ระบาดหนัก ประชาชนจึงแห่ซื้อสมุนไพรมารับประทาน โดยหนึ่งในสมุนไพรที่ขายดีคือ “กระชายขาว” ซึ่งหลายคนเชื่อว่าช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันได้ ทำให้ขณะนี้กระชายสดราคาพุ่งถึงกิโลกรัมละ 150-200 บาท จากปกติกิโลกรัมละ 30-50 บาท จนบางแห่งขาดตลาด (ข้อมูล ณ วันที่ 14 ก.ค.64)”	-ใบงาน -นวัตกรรม ชุมชน - ผู้เชี่ยวชาญ	-โครงการ -ผลิตภัณฑ์

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าวให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นทำไมราคาแพง ทำไมทาง การแพทย์จึงเลือกกระชายไปทดลองใน ห้องปฏิบัติการผ่านระบบ แอปพลิเคชัน padlet (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ ตนเอง) 2.ครูตั้งคำถามในพื้นที่ของเราสามารถ ปลูกกระชายได้หรือไม่ นักเรียนตอบ คำถามผ่านระบบแอปพลิเคชัน padlet (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ ตนเอง)		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				ขั้นประยุกต์ใช้ 3.ครูแจกใบความรู้เรื่อง การเขียนโครงการ เพื่อขอเสนองบประมาณตามหลักวิชาการ 4.ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างการเขียนโครงการ 5.ครูและนักเรียนศึกษาตัวอย่างเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน 6.แบ่งกลุ่มนักเรียนลดความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน 7.นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนโครงการตามความสนใจของตนเอง (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				ตนเอง) ขั้นประเมินผล 8.ครูนำโครงการเสนอผู้อำนวยการอนุมัติ ชั่วโมงที่ 26-30 (Loop : 8) ขั้นสร้างแรงบันดาลใจ 9.ครูสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้ เครื่องมือ โดยแจกใบความรู้ เรื่อง การ สร้างแบบสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูล การ บันทึกข้อมูล การใช้เทคโนโลยีในการ ปฏิบัติงาน และการแบ่งหน้าที่การทำงาน ในการลงพื้นที่สำรวจ ขั้นประยุกต์ใช้ 10.นักเรียน ออกแบบสัมภาษณ์ การ		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				สำรวจพื้นที่ (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง) 11.ครูอธิบายกฎ กติกา มารยาทในการลงพื้นที่สำรวจการปลูกผักออแกนิกส์ในชุมชนตนเอง 12.นักเรียนลงพื้นที่สำรวจการปลูกผักออแกนิกส์ในชุมชน (ขณะลงพื้นที่ให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีบันทึกตามแหล่งเรียนรู้ในชุมชน) โดยการสัมภาษณ์ บันทึกภาพ บันทึกวิดีโอ จากนวัตกรรมชุมชนที่ปลูกผักออแกนิกส์ (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				ตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การทำงานเป็นทีม) 13.นักเรียนรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การบันทึกภาพประมวลภาพเป็นแผนภาพอินโฟกราฟิก (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การทำงานเป็นทีม) ขั้นประเมินผล 14.นักเรียนนำเสนอผลงานและสะท้อนผล การสำรวจพื้นที่เป็นแผนภาพอินโฟกราฟิก (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การ		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				ทำงานเป็นทีม) 15.ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะพร้อมให้นักเรียนนำไปปรับปรุงแก้ไข ชั่วโมงที่ 31-35 (Loop : 9) ชั้นระบุปัญหา 16.นักเรียนสำรวจพื้นที่ในโรงเรียนสวนเศรษฐกิจพอเพียง (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การทำงานเป็นทีม) ชั้นออกแบบวิธีการแก้ปัญหา 17.นักเรียนประยุกต์ใช้ความรู้ในการรวบรวมข้อมูลมาร่างแบบการปลูกผัก		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				การดูแลฝึก การป้องกันโรค การเก็บเกี่ยว การแปรรูป/บรรจุภัณฑ์ และการจำหน่าย ผลผลิต (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ ตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การ ทำงานเป็นทีม) 18.นักเรียนนำเสนอผลงานและสะท้อน องค์ความรู้ที่ได้จากการสำรวจ (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ ตนเอง) ชั่วโมงที่ 36-40 (Loop : 10) ขั้น ดำเนินการแก้ปัญหา 19.นักเรียนลงพื้นที่สำรวจโรงเรือนเตรียมดิน		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				สำหรับการปลูกผักตามแบบที่ได้ร่างไว้ (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ ตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การ ทำงานเป็นทีม) 20. นักเรียนลงพื้นที่เพาะเมล็ดพันธุ์ผักออ แกนิกส์ในโรงเรียนที่ได้จัดทำไว้ (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ ตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การ ทำงานเป็นทีม) 21. นักเรียนจัดเวรดูแลการปลูกผักออแก นิิกส์พร้อมกับบันทึกการดูแลรดน้ำ ใสปุ๋ย เป็นเวลาประมาณ 120 วัน (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				ตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การทำงานเป็นทีม) 22.นักเรียนแต่ละกลุ่มร่างแบบและสรุปเป็นแผนภาพเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์เคมเฟอเลี้ยวออกแกนิคส์ โดยนำมาประยุกต์เป็นของกิน อาทิ เมนูผัดน้ำ ต้ม ฯลฯ แล้วให้นักเรียนเลือกเมนูตามความสนใจ 23.เมื่อผักเจริญเติบโตพร้อมที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเก็บผักออกแกนิคส์มาแปรรูปตามแบบที่แต่ละกลุ่มได้ออกแบบไว้ 24.นักเรียนจัดจำหน่ายทางออนไลน์โดย อัฟโหลดลง 		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				และออฟไลน์ ภายในโรงเรียนหรือตลาดนัด (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การทำงานเป็นทีม) ชั้นนำเสนอผลงาน 25.นักเรียนจัดเวทีนำเสนอผลงาน 26.นักเรียนถอดบทเรียนจากการดำเนินงานตลอดโครงการเป็นแผนภาพอินโฟกราฟิก 27.นักเรียนปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในครั้งต่อไป (การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การจัดการ		

หน่วยที่	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จปส.	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	บูรณาการ	รูปแบบกิจกรรม/สมรรถนะหลัก	แหล่ง เรียนรู้	ชิ้นงาน
				ตนเอง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การ ทำงานเป็นทีม)		

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. อาจารย์ ดร.อาทิตยา ขาวพราย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
3. อาจารย์สุปราณี พิสมัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
4. อาจารย์ปรมะ แก้วพวง คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
5. อาจารย์ ดร.บุญส่ง กวยเงิน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวกมลฉัตร กล่อมอิม Ms.KamolchartKlomim
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
หน่วยงาน	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 67000
โทรศัพท์	056-717-147
มือถือ	065-491-79-59
ความรู้ความสามารถพิเศษ	หนังสือ : การพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา หนังสือ : วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ